

RETTE TIL STATSBOGERSKAB

- En undersøgelse af tre partiers skærpende forslag til naturalisationslovgivningen

Speciale – Kandidat I Politik og Administration
31. maj 2021

Larsigne Kræmmer-Juhler
Aalborg Universitet

Abstract

In Denmark we have some of the most restrictive rules when it comes to immigrants possibilities of obtaining Danish citizenship. The rules are numerous, and as is the number of criteria's that must be met. This thesis is focused on some of the newly proposed criterias.

In the beginning of 2021, the legal grounds for obtaining Danish citizenship have been taken up for debate. Three political parties, Socialdemokratiet, Venstre and Dansk Folkeparti all have made proposals, in terms of tightening the law. This thesis is written with the intend to analyze the parties' proposals, in order to figure out the meanings and underlying logics behind the proposals. The purpose is also to contribute to the understandings of the proposal's argumentation. In order to do this, the theoretical foundation of thesis is based on the "Citizenship theory".

The thesis is based on a The methodological foundations are based on qualitative analysis only, and various types of the document analysis is being used:

Argumentative analysis, discourse analysis and an analysis based on various perspectives on the "Citizenship theory", Based on the thesis' research questions, the findings are as follows: The three political parties' all base their argumentation on different logics. There is found to be some overlap between the arguments, but in general they are driven by different logics. The three political parties all construct their arguments in the same way, and they all use narrative storytelling as part of their argumentation. The thesis also finds that there is some sort of coherence between the three aspects of "Citizenship theory", and the three political parties' tightening law proposals.

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
Lovgrundlag.....	5
Problemfelt og problemformulering	7
Problemformulering	8
Note til læser	9
Teoriafsnit	10
Medborgerskabsteori.....	10
Det sociale / velfærdsstatslige medborgerskab.....	12
Kulturelt tonet medborgerskab – Per Mouritsen.....	14
Aktivistiske medborgerskab - Lessenich.....	16
Videnskabsteori	17
Hermeneutikken	17

Konstruktivismen	18
Socialkonstruktivismen	19
Metodiske overvejelser	20
Dokumentanalyse.....	20
Delanalyse 1: Argumentationsanalyse.....	21
Toulmins argumentationsmodel – Grundmodellen:.....	22
Delanalyse 2: Diskursanalyse.....	23
Delanalyse 3: Dokumentanalyse på baggrund af medborgerskabsteori.....	25
Analyse.....	28
Delanalyse 1.....	28
Delanalyse 2.....	36
Delkonklusion.....	43
Delanalyse 3.....	45
Delkonklusion.....	53
Konklusion	55
Perspektivering.....	58
Litteraturliste	59

Indledning

Retten til statsborgerskab er et evigt omdiskuteret og tilbagevendende emne på den politiske dagsorden. Emnet har haft, og vil fortsat blive ved med at have stor samfundsmæssig relevans. Statsborgerskabet symboliserer individets tilhørsforhold til en nationalstat, og de mangeartede og forskellige rettigheder, der følger med, herunder de politiske og demokratiske (Ersbøll, 2008, s. 20-21).

Det danske statsborgerskab ses som et knapt gode, ja faktisk en form for belønning, man som udlænding kun opnår efter at have bevist sig værdig, til at være fuldgyldig medborger i det danske samfund. (Mouritsen P. , 2015, s. 306). De individer, der er "indenfor i varmen" så at sige, vogter om det og deler det nødigt med udefrakommende (Mouritsen P. , 2015, s. 306). Danmark hører til et af de europæiske lande, der fører den strammeste naturaliseringspolitik, hvorimod vores

skandinaviske naboer har langt mere lempelige liberale og regler (Mouritsen P. , 2015, s. 313).

Demokratisk set, handler statsborgerdebatten om, hvorledes en stat er i stand til at føre en politik, der gør det muligt at integrere indvandrere, som fuldgældige medlemmer af samfundet, (Ersbøll, 2008). Derfor bliver statsborgerskabet også brugt som incitament til integration blandt indvandrere, da statsborgerskabet er et privilegium. Som Per Mouritsen beskriver det i hans bog *“En plads i verden”*, er det en gave, som det nationale folk suverænt kan beslutte, hvor og hvornår og om man vil give til indvandrere (Mouritsen P. , 2015, s. 317). Af samme grund, har emnet gennem årene, været genstand for stor politisk debat, og kriterierne for opnåelse af dansk statsborgerskab er blevet ændret gang på gang (Ersbøll, 2008). Eksempelvis så man, at der i tiden efter 1992 var større politisk enighed om at skærpe kriterierne for naturalisation, så ansøgere nu skulle være selvforsørgende (Ersbøll, 2008, s. 667). I dag er statsborgerskabsdebatten stadig højaktuel, og vi har i starten af 2021, i medierne set en større mængde af nye udspil, lovforslag og udtalelser om kriterierne og vilkårene for naturalisation. Der ses en tendens til, at flere partier ønsker yderligere stramninger af indfødsretsloven. Eksempelvis har regeringen d. 9. februar 2021 udgivet et indlæg på statsministeriets hjemmeside, hvori de udtrykker et ønske om, at gøre tildelte statsborgerskaber betingede ved tilfælde af grovere kriminalitet:

“Kriminelle handlinger er i direkte modstrid med kravet om at tage ansvar og vise respekt for det danske samfund. Ved at begå kriminalitet, viser man jo netop, at man ikke har forstået det privilegium, det er at blive helt og fuldt en del af det danske samfund. Eller endnu værre – at man ikke respekterer det.

Derfor ønsker regeringen at stramme yderligere op, så flere typer af kriminalitet skal kunne føre til fratagelse af statsborgerskabet.” (Statsministeriet, 2021)

Derudover præsenterede Venstre d. 9. februar 2021 et nyt udlændingeudspil under navnet *“Udlændinge skal tage danske værdier til sig”*, hvori de præsenterer tre nye krav til statsborgerskabet, inklusiv en demokrati samtale, der skal vurdere i hvor stort omfang ansøgeren er villig til at tage de danske værdier til sig (Venstre, 2021).

Ligeledes har Dansk Folkeparti, i februar 2021 præsenteret et nyt udspil, med navnet “*Antiislamiseringsudspil*”, der fremlægger forslag om yderligere stramninger på statsborgerskab området. DF vil have ansøgerees religiøse forhold indskrevet i indfødsrets aftalen, og går med deres andet krav skridtet videre og foreslår, at indvandrere kun skal have mulighed for at opnå dansk statsborgerskab, hvis de gifter sig med en dansk statsborger (Dansk Folkeparti, 2021).

Selvom alle tre partiers udspil er af forskellig karakter, har alle forslagene det til fælles, at deres gennemførelse vil betyde yderligere stramninger af loven, i form af flere og skærpede betingelser for opnåelse af statsborgerskabet. De vil alle komme til at have stor betydning for indvandrere i Danmark, og deres muligheder for at opnå det danske statsborgerskab. Alle de ovenstående udspil og forslag, har fået skarp kritik både i medierne og af nogle af de andre politiske partier. Eksempelvis kalder Enhedslistens integrationsordfører, Peder Hvelplund, Socialdemokratiets forslag for direkte vanvittigt (Berlingske, 2021). Emnet må altså siges, at have skabt stor politisk debat allerede i første kvartal af 2021.

Hvad der undrer mig, er hvilke logikker og begrundelser, der ligger bag de mange skærpende forslag. Som Per Mouritsen skriver i hans bog, værner vi om “det der er vores” og for at kunne opretholde samfundets standarder, er det nødvendigt at nye statsborgere lever op til idealet om “den gode medborger” (Mouritsen, 2015). Men selve idealet om “den gode medborger” er også et omdiskuteret emne, og ligeså er de rationaler der ligger bag. Medborgerskabsbegrebet er altså tillagt forskellige betydninger og rationaler.

I Danmark omfatter indfødsretten indfødsretslovgivningen, som opstiller reglerne for erhvervelse af statsborgerskab. Indledningsvist vil jeg herunder præsentere en overordnet gennemgang af lovgrundlaget for det danske statsborgerskab.

Lovgrundlag

Historisk set, er statsborgerskabet udviklet med henblik på, at regulere forholdet mellem stat og individ (Ersbøll, 2008, s. 121). Efter 2. verdenskrig fandt man, at mange mennesker var gjort statsløse, og derfor stod det klart, at områdes skulle

reguleres på internationalt plan (Ersbøll, 2008, s. 121). FN fastslog i Verdenserklæringen, at overholdelse af menneskerettigheder har international betydning (Ersbøll, 2008, s. 121). I Verdenserklæringens artikel 15, blev det bestemt, at enhver har ret til statsborgerskab, og med denne bestemmelse indgik retten til statsborgerskab i menneskerettighederne (Ersbøll, 2008, s. 121).

I Danmark er udlændinges adgang til statsborgerskab (eller indfødsretten) bestemt på grundlovsniveau, nærmere bestemt i Grundlovens § 44, stk. 1 som lyder:

“Ingen udlænding kan få indfødsret uden ved lov” (Grundloven § 44, stk. 1, jf. Danmarks Riges Grundlov, nr. 169 af 5. juni 1993).

Bestemmelserne, der beskriver hvordan man opnår dansk statsborgerskab, findes i “Lov om dansk indfødsret § 6, stk. 1”, der har ordlyden *“Indfødsret kan erhverves ved naturalisation i henhold til grundloven”* (Lov om Indfødsret § 6 stk. 1).

Her forstås henvisning til Cirkulæreskrivelse om naturalisation, der fastsætter kravene og betingelserne for at opnå dansk statsborgerskab (Cirkulæreskrivelse om Naturalisation). Cirkulæret vedtages i Danmark to gange årligt af Folketinget, hvor alle de der tildes dansk statsborgerskab er nævnt ved navn i indfødsrets aftalen. Cirkulæret om naturalisation indeholder som sagt de krav og betingelser, der skal være opfyldt, før indvandrere kan opnå dansk statsborgerskab. En af disse betingelser skal findes i aftalens § 5A, der har ordlyden *“Det er en betingelse for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, at ansøgeren har en tidsubegrænset opholdstilladelse her i landet”* (Aftale om indfødsret § 5a, jf. CIS nr. 9779 af 14/09/201). Denne bestemmelse er fremhævet, da det for specialet er vigtigt at skelne mellem permanent opholdstilladelse og fuldt statsborgerskab. Permanent opholdstilladelse giver adgang til en lang række af de rettigheder det danske velfærdssamfund tilbyder, som eksempelvis offentlig forsørgelse, gratis skolegang osv. Derudover giver permanent opholdstilladelse adgang til begrænsede politiske rettigheder. Har man boet i samme kommune i minimum to år, har man med sin permanente opholdstilladelse ret til at stemme til kommunalvalget. Det fulde statsborgerskab adskiller sig fra den permanente opholdstilladelse, ved at udvide omfanget af de politiske rettigheder. Udover retten til at stemme til kommunalvalg, som det er beskrevet ovenfor, følger med det fulde statsborgerskab også retten til at stemme til folketingsvalg. Statsborgerskabet er derudover symboliseret via passet, og er derfor også en adgangsbillet til alle rettigheder, der følger med som medlem af

et EU-land. Nærværende speciale afgrænser sig derfor til kun at fokusere på retten til statsborgerskab, og de kriterier og betingelser der ligger til grund for dette.

Problemfelt og problemformulering

Som eksemplerne i indledningen ovenfor illustrerer, ses der en tendens til, at flere partier ønsker betingelserne for opnåelse af dansk statsborgerskab skærpet yderligere. Nærværende speciale sætter derfor fokus på et udvalg af de gældende udspil og forslag, der lige nu præger statsborgerskab debatten, og vil forsøge at gå i dybden med nogle af disse. Specialet afgrænser sig til kun at omhandle de tre ovenstående politiske partier, Socialdemokratiet, Venstre og Dansk Folkeparti. Disse tre partier er valgt, da de er alle har har stillet skærpende forslag inden for nyere dato. Dertil kommer, at jeg undrer mig over, hvilke logikker og argumenter, der ligger til grund for disse skærpende forslag. Jeg vil med nærværende speciale, derfor undersøge, hvordan de tre partier

begrunder deres forslag. For at bidrage til dette, vil specialet både forsøge at analysere argumentationen bag forslagene, og derefter forsøge at analysere mig frem til nogle af de bagvedliggende rationaler og logikker, ud fra et medborgerskabsteoretisk synspunkt. Dette bringer mig videre til specialets problemformulering, der derfor lyder;

Problemformulering

- **Hvilke begrundelser og logikker, ligger der bag henholdsvis Socialdemokratiet, Venstre og Dansk Folkepartis skærpende forslag?**

For at besvare specialets problemformulering, har jeg valgt at udarbejde tre undersøgelsesspørgsmål, med hver tilhørende delanalyse.

Undersøgelsesspørgsmålene lyder således:

- 1. Hvordan argumenterer de tre partier for deres forslag?**
- 2. Gør partierne brug af narrativer i deres argumentation – og i så fald hvilke?**
- 3. Kan man ved hjælp af medborgerskabsteorien, forklare rationalerne bag de tre partiers forslag?**

Alle tre delanalyser er udarbejdet på på baggrund af en dokumentanalytisk tilgang. For grundigere gennemgang af de forskellige metoder, se specialets metodeafsnit.

Specialets første delanalyse udarbejdes ved hjælp af en argumentationsanalytisk tilgang der har til formål at undersøge, hvordan de udvalgte partier former deres argumenter for de udvalgte nye udspil. Jeg gør i denne del af analyse brug af Toulmins argumentationsmodel, der er gennemgået i specialets metodeafsnit. Denne analytiske tilgang er inddraget i specialet, da politiske aktører benytter argumenter til at italesætte samfundsrelevante emner, og det er derfor interessant at undersøge, hvordan de tre partier sammensætter deres argumenter.

Specialets anden delanalyse er udarbejdet ved hjælp af en diskursanalytisk tilgang. Politikere søger at farve deres vælgere igennem forskellige diskurser. En af metoderne, der bliver brugt inden for argumentation er brugen af narrative fortællinger, som forsøger at vinkle et problem på en bestemt måde. Der analyseres derfor efter disse blandt argumenterne.

Den tredje del af analysen vil tage udgangspunkt i medborgerskabsteorien, hvorledes dokumenterne analyseres ud fra tre forskellige medborgerskabsperspektiver: Det sociale / velfærdsstatslige (Marshall), det kulturelle (Mouritsen) og det aktivistiske (Lessenich). Medborgerskabsteorien inddrages i specialet, da idealet om "den gode medborger" er en direkte fortolkning af, hvad der forventes af indvandrere, der ønsker dansk statsborgerskab. De forskellige tilgange bruges derfor som analytisk ramme, og skal bidrage til en bedre forståelse af de tre partiers medborgerskabssyn, og i forlængelse deraf deres holdninger og fokusområder i forhold til kravene på naturaliseringsområdet. Specialets 3. delanalyse har derfor til formål, at bidrage med en teoretisk fortolkning af de udvalgte partiers forslag.

Note til læser

Da specialet undersøger et højaktuelt emne, må der tages forbehold for eventuelle ændringer i lovgivning og/eller lovforslag. Nærværende speciale afgrænser sig til kun at omhandle forslag af nyere dato, det vil sige de ovenstående forslag og udspil, der alle er offentliggjort i de første måneder af 2021. Den 20. April, vedtog regeringen sammen med Venstre, Konservative og Liberal Alliance en aftale om skærpelse af loven (Udlændinge- og integrationsministeriet, 2021). Socialdemokratiets forslag omhandlende udelukkelse af dømte kriminelle indvandrere fra retten til statsborgerskab blev vedtaget. For at inkorporere dette i specialet, har jeg derfor valgt at inddrage dette i min perspektivering.

Teoriafsnit

I dette afsnit vil jeg gennemgå det teoretiske grundlag specialets tredje delanalyse er udarbejdet på baggrund af, medborgerskabsteorien. Jeg har valgt at inddrage tre perspektiver på medborgerskab, henholdsvis det sociale / velfærdsstatslige, det kulturelt tonede medborgerskab og det aktiviske medborgerska.

Medborgerskabsteori

At være medborger har forskellige betydninger og indebærer mange forskellige ting.

Historisk set har begrebet "medborgerskab" haft skiftende betydninger, og selv i dag er begrebet meget omstridt. Begrebet er tildelt mange og forskelligartede værdier og anvendelsesformer, og af den grund er det i dag et meget brugt begreb i den politiske debat, hvor alle tre aspekter af medborgerskabet diskuteres (Mouritsen, 2015).

Medborgerskabs litteraturen spænder vidt og bredt, men der sondres typisk mellem tre aspekter af medborgerskabet: Deltagelse, rettigheder og identitet (Andersen, 2004). Aspektet deltagelse dækker over, at man som medborger er en aktiv del af samfundet, og dermed bidrager til fællesskabets bedste. Rettighedsbegrebet dækker over de rettigheder man som medborger tilegner sig. Disse rettigheder giver muligheder for at deltage i alle aspekter af samfundet, både på det politiske, det civile og det sociale plan. Ved identitet skal forstås, at man anerkendes som juridisk og politisk medborger af et samfund. Denne identitet oversættes til en borgers status og tilhørsforhold til en stat, altså statsborgerskabet.

Medborgerskabslitteraturen spænder som nævnt bredt, men som J. G. Andersen beskriver det i hans bog "*Et ganske levende demokrati*" fokuserer medborgerskabet på demokratiet set fra borgerens synspunkt. Han fortæller, at medborgerskab ikke kun handler om retten til at deltage i demokratiet, men også om borgerens muligheder for at deltage, identiteter, integration og handlemuligheder (Andersen, 2004, s. 16).

Per Mouritsen kalder i sin bog "En plads i verden" medborgerskab for det nye årtusindes "hurraord", da det for alvor kom på den politiske dagsorden i 00'erne. Dette skyldes en stigende bekymring omkring de danske indvandreres evne til, at integrere sig i det danske samfund, med en forståelse for demokrati, velfærdssamfund og danske værdier (Mouritsen, 2015, s. 7). En bærende del af integrationen går netop ud på at gøre indvandrerne til "gode medborgere". Begrebet medborgerskab henviser netop til det, at være en fuldgyldigt og ligeværdig del af samfundet. Det er dog vigtigt at skelne mellem begreberne statsborger og medborger, selvom de i de engelsktalende lande eksempelvis kun har en betegnelse, som dækker over begge udtryk, nemlig "citizenship" (Andersen, 2004). Statsborgerskabet er symboliseret af passet, og alle har som statsborger i Danmark lige rettigheder, uanset køn, uddannelse, hudfarve osv.

Kriterierne for at opnå det juridiske aspekt af medborgerskabet og statsborgerskabet, er som sagt et af de mest omdiskuterede politiske emner, og ligger stadig til grund for mange forskelligheder og uenigheder hos de politiske partier. De danske partier tillægger altså udtrykket medborgerskab forskellige og nogle gange modstridende værdier. Disse forskelligheder kommer også til udtryk i medborgerskabsteorien, der indeholder mange forskellige perspektiver på medborgerskab (Andersen, 2004). Nærværende speciale arbejder med tre perspektiver på medborgerskabsteorien. Det velfærdsstatslige perspektiv (Marshall), det kulturelle perspektiv (Mouritsen) og det aktivistiske perspektiv (Lessenich). De inddrages i første del af analysen, og bruges som en analytisk ramme for de udvalgte partiers syn på medborgerskab.

Det sociale / velfærdsstatslige medborgerskab

Denne teoretiske tilgang til medborgerskabet, bygger primært på sociologen T. S. Marshalls forestilling om det fuldgyldige medborgerskab. I hans essay "*Citizenship and Social class*" fra 1950 definerer han medborgerskabet som "*individernes deltagelse i og medlemskab af et samfund samt deres rettigheder og pligter som medlemmer af dette samfund*" (Marshall, 1950). Her er tale om en social-liberal tilgang, hvor medborgerskabet er rettighedsbaseret, og har som overordnet formål at sikre borgernes økonomiske og sociale levevilkår (Boje, 2017, s. 169).

Marshalls forestilling om det fuldgyldige medborgerskab, skal ses i lyset af historien. Han udviklede dette medborgerskabsperspektiv i England i efterkrigstiden, hvor der ligesom mange andre steder i Europa, var et stort behov for at sikre borgernes velfærd gennem staten (Boje, 2017, s. 169). Marshalls essay "*Citizenship and Social Class*" havde fokus på at sikre alle borgere som ligeværdige medlemmer af samfundet. Det indebærer derfor, at alle individer bliver accepteret som lige, og at de alle har samme rettigheder (Andersen, 2004).

Det ledende princip om at sikre borgernes økonomiske og sociale rettigheder skal ifølge Marshall ske gennem en omfordeling af samfundets ressourcer. Denne tilgang til medborgerskabet skal ses som konstituerende for den vestlige verdens velfærdssamfund (Boje, 2017, s. 169).

Som J. G. Andersen beskriver det i sin bog *“Et ganske levende demokrati”* er Marshall kendt for at udvide rettighedsbegrebet, så det udover at indebærer borgernes civile, juridiske rettigheder, nu også inkluderede de sociale rettigheder. Som Marshall selv udtrykker det:

“fra retten til et vist niveau af økonomisk velfærd og sikkerhed til retten til at tage fuld del i samfundets kulturelle arv (social heritage) og leve et civiliseret liv i overensstemmelse med de fremherskende standarder i samfundet” (Marshall, 1950).

For Marshall er medborgerskabet altså ensbetydende med en lang række rettigheder (Mouritsen, 2015, s. 71) Disse rettigheder opdeler han i tre kategorier: Civile, politiske og sociale, der hver især vil blive gennemgået herunder:

De civile rettigheder henviser bl.a. til den private ejendomsret, der grundlæggende skal sikre borgerens private ejendom imod krænkelse fra enten andre borgere eller staten. Derudover indebærer de civile rettigheder også en række frihedsrettigheder. Her er der tale om religionsfriheden, trykke- og ytringsfriheden samt forsamlingsfriheden. De tre sidste, trykke- og ytringsfriheden samt forsamlingsfriheden, skal dog ses i tæt sammenhæng med de politiske rettigheder (Mouritsen, 2015, s. 71).

De politiske rettigheder dækker over de rettigheder, borgeren har i forhold til at deltage i udøvelsen af politisk magt. Her er først og fremmest tale om retten til at stemme ved politiske valg. Derudover tæller også retten til selv at melde sig ind i politiske organer og stille op til valg.

De sociale rettigheder er mere forskelligartede og udefinerbare. Marshall udtrykker dem som *“retten til at leve et civiliseret menneskes liv i overensstemmelse med de standarder der dominere samfundet”* (Marshall, 1950). Det vil altså sige, at det indebærer alle de rettigheder, der sikrer en borger et mindstemål af velfærd og økonomisk sikkerhed ved fx sygdom eller arbejdsløshed. De sociale rettigheder beskytter derfor individet mod fattigdom, og sikrer den en ligeværdig plads i samfundet via omfordeling af samfundet goder.

Udover de ovenstående rettigheder, beskæftiger Marshall sig også med deltagelse. Det vil sige individet muligheder for at deltage, altså gøre brug af de ovenstående rettigheder (Andersen, 2004). Det drejede sig altså for Marshall om lighed og ligeværd mellem borgere.

Kulturelt tonet medborgerskab – Per Mouritsen

En anden gren af medborgerskabs teorien stammer fra den danske professor i statskundskab, Per Mouritsen. Hans overvejelser omkring medborgerskab, trækker på det kommunitaristiske og identitetsbaserede medborgerskab, der primært har fokus på at knytte samfundet sammen gennem fælles kulturelle bånd (Boje, 2017, s. 183-184). Mouritsen beskriver en tilgang til medborgerskabet, hvor de liberale værdier i et samfund får en kulturel toning. I hans bog *“En plads i verden”*, beskriver han ligeledes hvordan national identitet ofte ses som en vigtigt og grundlæggende kilde til samhørighed. Et lands nationale identitet skal ses som en fælles kultur, hvorigennem borgerne kan udtrykke deres kollektive glæde og ikke mindst selvfølelse (Mouritsen, 2015, s. 269). Individet spejler sig i deres nationale identitet, og får derigennem en følelse af samhørighed. Dette forklarer Mouritsen med, at homogenitet i et samfund øger tilliden og solidariteten blandt borgerne (Mouritsen, 2015, s. 269). Mouritsens tilgang til medborgerskabet som været kulturelt betonet, trækker på nationers historie og kultur, og på den betydning disse har haft for nationers syn på medborgerskab og i forlængelse deraf deres politikker på naturaliseringsområdet.

Inden for det kulturelle aspekt findes de værdier, der knytter sig til individets nationalfølelse og i dette tilfælde de danske værdier (Mouritsen, 2015, s. 269). Danske værdier kan blandt andet betyde troen på et dybt forankret demokrati, kærlighed til fædrelandet og det danske sprog. En stor del af vores nationale identitet bunder også i vores universelle og socialdemokratiske velfærdsstats, hvor der er lige adgang til sundhedsvæsenet og skolegang uanset køn, alder, hudfarve, tro, seksualitet og indkomst.

“Den gode medborger” er her et individ, der kan og ønsker at identificere sig med ovenstående værdier, og som derudover udviser en vis loyalitet overfor disse (Mouritsen, 2015).

Ovenstående kan være med til at forklare, hvorfor Danmark fører så stram en naturaliserings- og integrationspolitik. Man ønsker at nye danske statsborgere skal kunne identificere sig med de danske værdier, tale det danske sprog og på den måde blive en del af den danske kultur. Det handler om at beskytte den danske kultur og alt hvad den indebærer.

En fælles kultur skal her ses som en samling af normer, værdier og praksisser (Mouritsen, 2015, s. 346)

Fravælger man en fælles national kultur, bevæger man sig over i multikulturalisme,. I Mouritsen inddrager i hans bog et citat af Phillips, der beskriver som ofte forbindes med noget ikke-vestligt, som mange har fordomme om (Mouritsen, 2015, s. 275). Det ønskes derfor af indvandrere at de tilslutter sig de liberal-demokratiske værdier, der præger et land som Danmark.

I Mouritsens bog, udfordrer han Christian Joppkes tese, der fortæller hvordan han ser en tendens til, at vestlige lande konvergerer i deres naturaliserings politik (Mouritsen, 2015, s. 296). Joppke beskriver, hvordan vestlige nationer kombinerer en åbenhed over for indvandrere, med ideologier og politikker, der skal være med til at forme og udvælge nye medborgere, eller som han selv beskriver det *“to make new citizens”* (Joppke I artiklen benytter Mouritsen en sammenlignende approach, hvor han undersøger naturaliseringspolitikken i henholdsvis Tyskland, England og Danmark. Mouritsen konkluderer her, at selvom der ses en tendens til en udvanding af de nationale integrationspraksisser, er der stadig store forskelle at finde i landes medborgerskabsforståelser (Mouritsen, 2012). Dette er der flere grunde til. For det første skal landes naturaliserings politik og medborger syn ses i lyset af nationens historiske baggrund. Derudover lægger Mouritsen vægt på, at lande har relativt stiafhængige statsmodeller og velfærdssamfund, der har været med til at forme et lands samfund og kultur gennem mange år (Mouritsen, 2015). Til sidst tillægger Mouritsen landes diskurser på området en hel del betydning for udformningen af deres naturaliserings politik og medborgerskabsforståelse.

Aktivistiske medborgerskab - Lessenich

En helt tredje gren af medborgerskabs teorien, er udviklet af den tyske sociolog Stephan Lessenich. Lessenich taler om medborgerskab som værende selv-aktivistisk, hvor borgeren ses som et produktivt selv (Lessenich, 2011). Hans teori trækker på Foucaults governmentality, der fortæller om ledelsesrationaler forbundet med styring og regulering af befolkningen gennem politikker, love etc. (Lessenich, 2011) Lessenich beskriver de vestlige nationalstater som kapitalistiske velfærdssamfund, der søger at producere og reproducere velstand. Lessenichs teoretiske tilgang undersøger hvordan samfundet forsøger, at mobilisere dets medlemmer som selvkontrollerende og rationelle borgere (Lessenich, 2011). Der opstilles incitament til, at borgerne bliver selv-aktiverende gennem eksempelvis uddannelse og arbejde. Formålet med idealet om den selv-aktiverende medborger er, at den handler ud fra rationalet om at bidrage til fællesskabet, "The greater good" eller "The common wealth". Samfundet søger ydermere at gøre befolkningen "pro-aktiv". Pro-aktivitet indebærer blandt andet risikovillighed over for arbejde, der i sidste ende både gavner individet selv såvel som samfundet som helhed. Medborgere har altså som indehaver af visse rettigheder, også pligt til at bidrage til fællesskabet. Det er pligten til at kunne forsørge sig selv gennem lønnet arbejde, og via skatten bidrage til samfundet, som nævnt ovenfor. Hvorimod Marshall hovedsageligt fokuserer på rettighedssekvensen, er her altså tale om en vekselvirkning mellem rettigheder og pligter.

Lessenich beskriver så det han kalder "kapitalismens paradox", der går ud på at samfundet på den ene side forsøger at mobilisere en arbejdsstyrke, samtidig med at den opretholder dets grænser via kontrolsystemer. Reglerne omkring indfødsret og naturalisation er et eksempel på sådan et kontrolsystem. Man søger at mobilisere en arbejdsstyrke, imens man udelukker "de fremmede" fra samme muligheder (Lessenich, 2011).

Videnskabsteori

Dette afsnit, har til formål at afdække nærværende speciales videnskabsteoretiske ståsted. Jeg anvender bogen "Samfundsvidenskabelige analysemetoder" af Claus Nygaard i dette afsnit, og referere derfor både til ham, og de til dem, han referere.

Indledningsvis vil jeg anvende Thomas S. Kuhns paradigme teori om de fire grundlæggende videnskabelige paradigmer, som han introducerede i sin bog "*The structure of Scientific Revolution*" fra 1962 (Nygaard, 2012, s. 22). Kuhns paradigmatheori omhandler egentlig alt videnskabeligt arbejde, men i dette tilfælde fokusere jeg kun på paradigmerne ud fra et samfundsvidenskabeligt perspektiv (Nygaard, 2012, s. 22).

Et paradigme, er ifølge Nygaard "*et sæt af grundlæggende principper, der styrer forskningsfeltet*" (Nygaard, 2012, s. 23). Helt forenklet, kan man sige, at det er den måde man anskuer verden på. En af de ting der adskiller samfundsvidenskabelige paradigmer fra eksempelvis naturvidenskabelige paradigmer er, at flere paradigmer kan eksistere samtidig (Nygaard, 2012, s. 25). Nærværende speciale følger en overordnet socialkonstruktivistisk tilgang, da min ontologiske tilgang er, at viden altså ikke kun er en afspejling af virkeligheden, men er en social, kulturel og historisk størrelse, der tillægges forskellige meninger, og som derudover kan og vil ændre sig over tid. (Phillips, 2015, s. 300). Specialets analyser er derudover inspireret af to af Kuhns samfundsvidenskabelige paradigmer, nemlig det hermeneutiske og det konstruktivistiske (Nygaard, 2012, s. 26). Jeg vil herunder gennemgå hovedtrækkene i disse paradigmer, efterfulgt af det socialkonstruktivistiske og derefter argumenterer for mine valg og hvordan de kommer til udtryk i specialet.

Hermeneutikken

Hermeneutikken koncentrerede sig egentlig først om forståelsen af litteratur og religiøse tekster, men blev introduceret i samfundsvidenskaben af sociologen Max Weber, hvorefter den blev mere anvendt op gennem det 20. århundrede (Nygaard, 2012, s. 31). Hermeneutikkens ontologi er hverken helt igennem realistisk eller konstrueret, og hermeneutikkerne siger, at virkeligheden er bundet til en bestemt

forståelse. Hermeneutikkens epistemologi er subjektiv, hvilket vil sige, at tillæggelse af viden inden for hermeneutikken tager udgangspunkt i en subjektiv forståelse (Nygaard, 2012, s. 32). Dette hænger sammen med, at man inden for hermeneutikken siger, at mennesker har en forforståelse for alting. Disse forforståelser kan være i form af antagelser om verden, eventuelle fordomme overfor bestemte kulturer eller mennesker (Nygaard, 2012, s. 32).

Min første delanalyse, hvori jeg analyserer de partiers argumenter ud fra Toulmins argumentationsmodel, er udarbejdet ud fra en hermeneutisk tilgang. Toulmins argumentationsmodel beskæftiger sig som sagt med elementerne i et argument: påstand, belæg og hjemmel. Som jeg også har beskrevet i specialets metodeafsnit, er et arguments hjemmel ofte implicit, og altså til et generelt synspunkt, som de fleste kan blive enige om (Jørgensen & Onsberg 2008, s. 18). For at finde frem til argumentets hjemmel, der er bindeleddet mellem påstand og belæg, gør jeg altså brug af min forforståelse vedrørende de tre partiers politikker.

Konstruktivismen

Det konstruktivistiske paradigme er i sin samfundsvidenskabelige form grundlagt af Berger & Luckmann hen imod slutningen af 1960'erne (Nygaard, 2012, s. 36). Konstruktivisterne mener ikke, at der kun findes en objektiv sandhed, men at sandheder kun findes, fordi virkeligheden er en menneskeskabt konstruktion (Nygaard, 2012, s. 36). Ontologien inden for konstruktivismen er relativistisk, hvilket vil sige, at hvad mennesker opfatter som sandt, er afhængig både af de kulturelle, sociale og sproglige perspektiver man gør brug af. Epistemologien er her subjektiv, da måden mennesker inden for konstruktivismen anskuer viden på, udtrykker en bestemt fortolkning af verden (Nygaard, 2012, s. 36). Det vil altså sige, at der for konstruktivister ikke findes objektivitet, da mennesker med forskellige kulturer og baggrunde ikke opfatter ting ens. Menneskers tænkning foregår altså for konstruktivisterne altid inden for nogle rammer af bestemte strukturer (Nygaard, 2012, s. 36). Både specialets anden og tredje delanalyse er udarbejdet inden for rammerne af det konstruktivistiske paradigme. Den konstruktivistiske tankegang kommer til udtryk i specialets tredje delanalyse, hvor jeg analyserer de tre partiers forslag for indikatorer, der peger imod en af de tre udvalgte medborgerskabsteoretiske tilgange. Her gør jeg brug af den konstruktivistiske

tilgang, da mit epistemologiske udgangspunkt er, at sandheden er subjektiv, i og med, at hvert parti opfatter og fortolker ting forskelligt, da de har forskellige måder at anskue verden på.

Socialkonstruktivismen

Specialets anden delanalyse er inspireret af den socialkonstruktivistiske tankegang, der ofte beskæftiger sig med diskurser (Phillips, 2015, s. 298). Jeg arbejder altså her indenfor rammerne af et socialkonstruktivistisk perspektiv, hvor jeg trækker på Becker & Luckmanns tanker om videns sociologi. Deres udgangspunkt er, at virkeligheden er samfundsskabt (Larsen, 2015 s. 124). Alle mennesker erkender altså virkeligheden forskelligt, og ifølge Becker & Luckmann udvikles al viden og vedligeholdes i sociale situationer (Larsen, 2015, s. 124). Nygaard opsummerer nogle af Becker & Luckmanns hovedpointer, og fire af dem lyder:

"1. Den sociale virkelighed fremtræder forskelligt for forskellige individer.

2. Individer er i interaktion med hinanden.

3. Individer forhandler deres individuelle forståelse af den sociale virkelighed med hinanden.

4. Der opstår en fælles forståelse af den sociale virkelighed." (Larsen, 2015, s. 125-126).

De fire ovenstående pointer, opsummere meget godt udgangspunktet for min anden delanalyse, der går ud på at finde eventuelle narrative fortællinger i de tre partiers forslag.

Den sociale virkelighed fremstår forskelligt for de tre partier, og de bruger netop de narrative argumenter, som meningsdannende, i forsøget på at skabe en fælles forståelse af den sociale virkelighed. De narrative fortællinger dannes således ud fra de sociale, samfundsmæssige og kulturelle perspektiver, der hersker i de forskellige partier.

Selvom specialet overordnet set, er udarbejdet inden for de socialkonstruktivistiske rammer, er min anden delanalyse altså inspireret af den hermeneutiske tankegang grundet mine for-forståelser af de tre politiske partiers politikker.

Metodiske overvejelser

Dette afsnit har til formål at forklare nærværende speciales metodiske grundlag og undersøgelsesdesign. De udvalgte metoder, specialets undersøgelse er gennemført på baggrund af, vil herunder blive gennemgået. Det samme vil mine overvejelser i forbindelse med metodevalget.

Nærværende speciale benytter sig kun af kvalitative undersøgelsesmetoder.

Begrundelsen for dette er, at kvalitative metoder som oftest bruges til at undersøge forståelsen af et fænomen, i modsætning til de kvantitative metoder, der som oftest har til formål at teste teorier eller producere generaliserbar viden (Jørnø, 2014). Da nærværende speciale har til formål, at undersøge tre partiers begrundelser for og logikker bag deres nye forslag på statsborgerskabsområdet, vil en kvantitativ analyse metode ikke bidrage med brugbare resultater. Alle tre undersøgelsesspørgsmål bliver besvaret ved hjælp af en dokumentanalytisk tilgang, dog med forskellige metoder.

Første del analyse bliver udarbejdet som en argumentationsanalyse, på baggrund af Toulmins argumentationsmodel. Anden delanalyse udarbejdes som en diskursanalyse, hvor jeg analyserer partiernes argumenter for brug af narrativer.

Tredje og og sidste delanalyse er udarbejdet ved hjælp af en deduktiv dokumentanalytisk tilgang, da jeg analyserer dokumenterne på baggrund af et teoretisk grundlag (Jørnø, 2014). Det vil i nærværende speciale komme til udtryk ved, at jeg allerede har etableret et teoretisk grundlag (medborgerkskabsteorien), som danner udgangspunkt for denne del af analysen.

Herunder vil de tre metodiske analysetilgange blive gennemgået, og jeg vil ydermere begrunde mine valg af metode.

Dokumentanalyse

Specialets to undersøgelsesspørgsmål bliver begge besvaret ved hjælp af dokumentanalyse. Dog er der taget tre forskellige former for dokumentanalyse i brug. Dokumentanalyse er en af de mest anvendte analyseredskaber inden for det

samfundsfaglige felt (Lynggaard, 2015, s. 153). Dokumentanalyse finder sted inden for en bred vifte af undersøgelsesområder, og bruges flittigt i alt fra policy analyser til diskursanalyser i bogen ”*Kvalitative metoder: En grundbog*”, definerer Lynggaard et dokument, som værende ”*sprog, som er fikseret i tekst og tid*”. (Lynggaard, 2015, s. 154). Der findes et utal af dokumenttyper, og som eksempel kan nævnes rapporter, mødereferater, avisartikler, nyhedsbreve, transskriberede interviews, blogs, breve, akademiske bøger og tidsskriftsartikler (Lynggaard, 2015, s. 154-155). Nærværende speciales undersøgelse tager udgangspunkt i 6 dokumenter, der alle kan kategoriseres som enten nyhedsartikler eller politiske udspil udgivet og offentliggjort på nettet. Indsamlingen af dokumenter er delvist sket ved hjælp af ”sneboldmetoden”, der går ud på, at man søger efter og indsamler dokumenter, ved at følge indbyrdes referencer dokumenterne i mellem (Lynggaard, 2015, s. 157). Denne metode er dog kun benyttet ved indsamling af nyhedsartikler, da de forskellige udspil er fundet ved direkte søgning. Sneboldmetoden er blandt andet benyttet, da jeg kun ønsker at indsamle analyseobjekter af nyere dato, som alle er af stor relevans i den aktuelle offentlige debat.

Specialets analyse, består som nævnt tidligere, af tre delanalyser. De er alle foretaget ved hjælp af dokumentanalyse, dog er analyserne udarbejdet efter tre forskellige metoder. Jeg har valgt, at gøre brug af tre forskellige analysemetoder, da de hver i sær kan bidrage med forskellige synspunkter på problemstillingen, som i sidste ende vil kunne understøtte hinanden. De tre metoder vil blive gennemgået herunder.

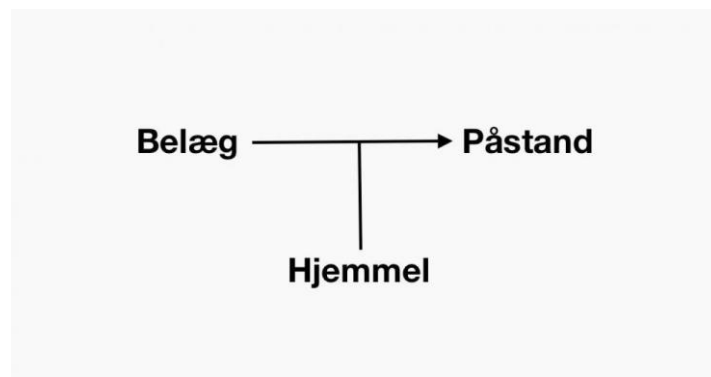
Delanalyse 1: Argumentationsanalyse

Til besvarelsen af specialets første undersøgelsesspørgsmål der hedder: ”Hvordan argumenterer de tre partier for deres forslag?”, har jeg valgt at gøre brug af en argumentationsanalytisk tilgang, nærmere bestemt Toulmins argumentationsmodel. Den engelske filosof Stephen Toulmin opstillede i hans bog fra 1958, ”*The Uses of Argument*”, en universel argumentationsmodel (Jørgensen & Onsberg, 2008, s. 15). Denne model havde til formål at beskrive opbygningen af et argument, og kan benyttes som analyseredskab på alle typer af argumenter og i alle typer af

sammenhænge (Jørgensen & Onsberg, 2008, s. 15). Toulmins argumentationsmodel har til formål, at finde strukturen i et argument, de forskellige elementer i argumentet og til sidst sammenhængen mellem disse (Jørgensen & Onsberg, 2008, s. 16). Der findes to typer af modellen, grundmodellen og den udvidede model. Nærværende speciale gør kun brug af grundmodellen, og det er derfor denne jeg vil gennemgå herunder.

Toulmins argumentationsmodel – Grundmodellen:

Som sagt bruges Toulmins argumentationsmodel, til at finde frem til elementerne i et argument. I følge Toulmin, kan man altid finde tre forskellige elementer i et argument: Påstand, belæg og hjemmel (Jørgensen & Onsberg, 2008, s. 16). Jeg vil herunder gennemgå de tre elementer i grundmodellen.

Påstand: Et arguments påstand, er den holdning eller det synspunkt, som afsenderen af argumentet ønsker tilslutning til. Påstanden i et argument er hovedelementet, da de to resterende elementer er med til at retfærdiggøre påstanden (Jørgensen & Onsberg, 2008, s. 17). Påstanden i et argument er ofte kendetegnet ved, at sætning starter med "derfor". Man kan altså finde et arguments påstand, ved at spørge "Hvad vil afsender have tilslutning til?".

Belæg: Belægget skal støtte argumentets påstand, og er karakteriseret ved, at det er grundlaget for påstanden (Jørgensen & Onsberg, 2008, s. 18). Belægget i et argument, skal altså helst være mere acceptabelt for modtageren end selve påstanden i første omgang er. Man kan som oftest sætte "fordi" foran et arguments belæg, og man finder altså belægget, ved at spørge "Hvad bygger afsenderen

påstanden på?” (Jørgensen & Onsberg, 2008, s. 18).

Hjemmel: Argumentets hjemmel, er det der forbinder påstanden og belægget (Jørgensen & Onsberg, 2008, s. 18). For at der er tale om ”et godt argument”, skal hjemmelen gerne være noget, vi alle kan blive enige om, altså et generelt synspunkt. Derfor er hjemmelen ofte implicit. Det vil sige, at et arguments hjemmel, som oftest ikke indgår ordret i afsenders argument, men dannes af modtageren selv (Jørgensen & Onsberg, 2008, s. 18). Et arguments hjemmel, kan ofte startes med ”eftersom”. Hvilken rækkefølge elementerne optræder i har ingen betydning. Et argument kan altså både starte med en påstand eller belægget for påstanden. Derudover kan elementerne i et argument både være dele af én sætning, og elementerne kan også optræde i hver deres sætning (Jørgensen & Onsberg, 2008, s. 20).

Selvom jeg i starten fik nævnt, at et argument altid indeholder alle tre elementer, behøver de nødvendigvis ikke, at være direkte udtrykt. Et af kendetegnene ved disse argumenter er, at dele af dem som oftest er implicite, og modtager derfor selv drager en logisk slutning (Jørgensen & Onsberg, 2008, s. 21). Dette gør sig også gældende i specialets argumentationsanalyse, da jeg selv på baggrund af argumenternes påstand og belæg, selv har fundet frem til argumentets hjemmel. Toulmins argumentationsmodel hører under det rationelle paradigme **KILDE**

Jeg har valgt at benytte Toulmins argumentationsmodel, da den er med til at danne et overblik over de tre partiers argumenter. Endvidere, giver Toulmins argumentationsmodel et indblik i hvilke elementer argumenterne består af, og det bliver derved muligt, at finde frem til hvilken holdning afsender gerne vil have tilslutning til, og hvad den bagvedliggende hjemmel for argumenterne er.

Delanalyse 2: Diskursanalyse

Diskursanalysen er mest brugt på tværs af humaniora og samfundsvidenskabelige fag, og benyttes flittigt i fag som kommunikation (Phillips, 2015, s. 297). En diskurs er en sproglig enhed, der består af flere sætninger, eksempelvis som tekster eller samtaler. En diskursanalyse, har til formål at afække en tekst diskurs. Det vil sige den måde en tekst italesætter et begreb eller et emne på (Phillips, 2015, s. 297).

Diskursanalysen er en samlebetegnelse for flere forskellige analyser. Fælles for disse er, at diskurser er konstituerende for konstruktion af virkeligheden (Phillips, 2015, s. 299). Diskurser er med til at tillægge den oplevede virkelighed mening, og er med til at skabe de subjekter vi er, og de objekter vi beskæftiger os med (Phillips, 2015, s. 298).

Diskursanalysen er tæt knyttet til socialkonstruktivismen, og i metodebogen *"Kvalitative metoder: En grundbog"* har Louise Phillips i hendes kapitel om diskursanalysen, inddraget et af Foucaults citater, der lyder: *"Vi vil kalde en gruppe af ytringer for diskurs i det omfang, de tilhører samme diskursive format .. Den (diskursen) består af et begrænset antal ytringer, som man kan definere mulighedsbetingelserne for"* (Foucault, 1972). Viden er altså ikke kun en afspejling af virkeligheden, men er en social, kulturel og historisk størrelse, der tillægges forskellige meninger, og som derudover kan og vil ændre sig over tid. (Phillips, 2015, s. 300). Denne præmis, gør sig også gældende inden for den socialkonstruktivistiske tilgang, som nærværende speciales videnskabsteoretiske position, er inspireret af. Som sagt dækker diskursanalysen over flere forskellige metodiske tilgange. Den diskursanalytiske tilgang, jeg har valgt at gøre brug af til besvarelse af specialets andet undersøgelsesspørgsmål, beskæftiger sig med narrativer. Begrebet narrativ betyder fortælling, og da en fortælling altid fortælles i en diskurs, hører narrativer ind under den diskursanalytiske metode.

Narrativer:

Narrativ betyder fortælling, og narratologien beskæftiger sig med studiet af fortællinger og fortællingsstrukturer (Czarniawska, 2015, s. 273). Narrativer er med til, at påvirke menneskers opfattelse af et bestemt bestemt emne, i og med, at fortællinger er meningsskabende. Narratologien fik for alvor sin rolle i samfundsvidenskaben i slutningen af 1980'erne, og den amerikanske politolog Walter R. Fisher beskæftige sig blandt andet med, hvordan narrativer indgår i politik (Czarniawska, 2015, s. 274). I 1989 udarbejdede Walter R. Fisher teorien om det narrative paradigme inden for kommunikation (Fisher, 1994, s. 1). Teorien gik på, at narrativer og historiefortælling generelt indgår som en del i al meningsfyldt kommunikation. Mennesker er i følge Fisher "storytellers", der tager beslutninger ud fra, hvad han kalder "good reasons". Hvorvidt mennesker finder en historie rationel, afhænger af deres narrative kontekst (Fisher, 1994, s. 4). Det vil altså sige, at

mennesker i følge Fishers teori, vurderer en fortælling ud fra, om der er sammenhæng mellem denne, og deres egne sandheder. Fisher argumenterede i hans teori om det narrative paradigme også for, at brugen af narrativer har større effekt på mennesker, end brugen af rationelle argumenter (Fisher, 1994, s. 1). Man bruger altså narratologiske analyser til, at forstå den menneskelige erfaringsstruktur. Formålet med den narrative analyse, er altså at få et indblik i, hvordan de tre partier skaber mening med deres forslag. Man vil altså kunne sige noget om, hvordan partierne konstruere deres virkelighed, ud fra blandt andet deres egne erfaringer.

Delanalyse 3: Dokumentanalyse på baggrund af medborgerskabsteori

Den første del af analysen, der knytter sig til specialets 3. undersøgelsesspørgsmål, der hedder ” Kan man ved hjælp af medborgerskabsteorien, forklare rationalerne bag de tre partiers forslag?” Jeg vil altså forsøge at analysere partiernes forslag i forhold til de tre medborgerskabsperspektiver, der står beskrevet i teoriafsnittet. Ud fra de udvalgte medborgerskabsperspektiver, analyserer jeg dokumenterne, for indikatorer der peger i retning af de de tre medborgerskabsperspektiver. For at gøre analyse arbejdet overskueligt, har hvert medborgerskabsperspektiv fået tildelt en farvekode. Citater der indikerer, at der er tale om Marshalls perspektiv har fået farvekoden grøn, Mouritsens kulturelle perspektiv har fået farvekoden lyserød, og til sidst er Lessenichs aktivistiske medborgerperspektiv markeret med gul. Hvert dokument bliver farvekodet, og citaterne indsættes derefter i hvert deres kodningsdisplay, som det eksempelvis ses herunder:

Display 1

<p>Dokument 1 – Socialdemokratiet - Indlæg fra statsministeriets hjemmeside</p>
--

Socialt / Velfærdssamfund	Kulturelt	Aktivistisk
<p>s. 1, linje 4-6 <i>“Vi har et skattefinansieret velfærdssamfund, hvor alle må have respekt for, at der både er pligter og rettigheder – og i den rækkefølge.”</i></p> <p>s. 4, linje 12-13 <i>“...og forsvare de demokratiske værdier, som grundloven bygger på.”</i></p> <p>s. 4, linje 21-22 <i>“Vi skal stå fast på det, vi tror på: Et land bygget på demokrati, frihed og deltagelse.”</i></p>	<p>s. 1, linje 8-9 <i>“Men når indvandrere får dansk statsborgerskab, ændrer det danske folk og samfund karakter for altid.”</i></p> <p>s. 3, linje 1-3 <i>“Derfor er det også afgørende, at det kun er dem, der virkelig vil Danmark og de danske værdier, der optages fuldgældigt i samfundet som danske statsborgere.”</i></p> <p>s. 4, linje 1-7 <i>“Vi vil tværtimod understrege, at vi selv. Ikke forventer, at et menneske skal glemme sine rødder..... så skal man også huske, hvad man er en del af nu. Nemlig Danmark.”</i></p>	<p>s. 1, linje 2-3 <i>“Vi har tillid til, at enhver yder sit og tager ansvar både for sig selv om for samfundet.”</i></p> <p>s. 1, linje 4-6 <i>“Vi har et skattefinansieret velfærdssamfund, hvor alle må have respekt for, at der både er pligter og rettigheder – og i den rækkefølge.”</i></p> <p>s. 2, linje 5-10 <i>“Kriminelle handlinger, er i direkte modstrid med kravet om at tage ansvar.....”</i></p> <p>s. 2, linje 16-18 <i>“....som har forrådt det danske samfund...”</i></p> <p>s. 3, linje 15-22 <i>“I 2015.... nye krav om forsørgelse.... I 2018 strammede et flertal....så en ansøger ikke må modtaget visse offentlige ydelser de seneste to år op til.....”</i></p> <p>s. 4, linje 10-11 <i>“Alle har et medansvar, for at passe på vores fælles land”</i></p>

Denne form for dokumentanalytiske tilgang er inddraget, da de tre medborgerskabsperspektiver, kan være med til at forklare rationalerne bag forslagene. Som nævnt tidligere, forventes nye danske statsborgere at leve op til idealet om den gode medborger. De tre forskellige medborgerskabsperspektiver har

hver deres bagvedliggende logikker og rationaler, og det er disse, jeg vil forsøge at analysere de tre partiers forslag for. Hensigten er, at jeg ud fra medborgerskabsperspektiverne, vil forsøge at finde frem til rationalerne og logikkerne bag partiernes nye skærpende forslag, ud fra et medborgerskabsteoretisk synspunkt.

Analyse

Delanalyse 1

Som det er blevet beskrevet flere gange tidligere, vil specialets problemformulering blive besvaret ved hjælp af tre undersøgelsesspørgsmål. Specialets analyse er derfor også opdelt i tre delanalyser. Første delanalyse vil have til formål at besvare problemformuleringens første undersøgelsesspørgsmål, som lyder:

- **Hvordan argumenterer de tre partier for deres forslag?**

Ovenstående undersøgelsesspørgsmål vil lige som specialets resterende undersøgelsesspørgsmål, blive besvaret ved hjælp af en dokumentanalytisk tilgang. Ovenstående undersøgelsesspørgsmål besvares med udgangspunkt i en argumentationsanalyse. Argumentationsanalyse bruges til at analysere en eller flere aktørers synspunkter og argumentationer. Man undersøger altså, om aktørernes argumenter retfærdiggør deres synspunkter (Jørgensen & Onsberg, 2008, s. 12). Jeg har som tidligere nævnt valgt, at benytte Toulmins argumentationsmodel til at analysere argumenterne bag de tre partiers forslag. Denne metode er valgt, da den vil bidrage med en beskrivelse af argumenternes opbygning. Toulmins argumentationsmodel findes gennemgået i specialets metodeafsnit. Jeg vil altså analysere argumenterne for de tre elementer i Toulmins model: Belæg, påstand og hjemmel. Her er det vigtigt at huske på, at nogle af argumentets elementer er implicite, hvilket vil sige, at de ikke nødvendigvis alle indgår i teksten (Jørgensen & Toulmin, 2008, s. 21). Jeg har som nævnt i specialets metodeafsnit, selv analyseret mig frem til argumenternes hjemmel, ved at sammenholde påstand og belæg.

Socialdemokratiet:

Argumentationsanalysen er her foretaget på baggrund af dokument 1, der har titlen *“Var det ikke for de internationale konventioner, ville vi gøre tildelt statsborgerskab betinget”*. I dette indlæg, argumenterer statsminister Mette Frederiksen sammen med udlændinge- og integrationsminister Mattias Tesfaye for udspillet skærpende forslag, der i korte træk omhandler, at gøre indvandreres mulighed for at opnå det danske statsborgerskab, betinget af eventuelle fængselsdomme (Statsministeriet,

2021). Jeg vil altså herunder analysere elementerne i dokumentets argumenter ud fra Toulmins argumentationsmodel.

Første påstand vi støder på, hedder:

“Vi må og skal derfor tage det alvorligt, hvem vi tildeler det privilegium at blive dansk statsborger. Det er ikke noget man har krav på. Det er noget, få skal kunne gøre sig fortjent til” (Dokument 1, s. 1). Belægget for denne påstand hedder: *“Indvandringen vil altid præge et samfund som det danske. Men når indvandrere får dansk statsborgerskab, ændrer det danske folk og samfund karakter for altid.”* (Dokument 1, s. 1). Argumentets hjemmel må her være, at Socialdemokratiet frygter for, hvilke konsekvenser det vil have for det danske folk, samfund og værdier, hvis flere og flere indvandrere opnår dansk statsborgerskab.

Næste påstand går på: *“Derfor ønsker regeringen at stramme yderligere op, så flere typer af kriminalitet skal kunne føre til fratagelse af statsborgerskabet.”* Dokument 1, s. 2). Hertil lyder partiets belæg:

“Kriminelle handlinger er i direkte modstrid med kravet om at tage ansvar og viser respekt for det danske samfund. Ved at begå kriminalitet, viser man jo netop, at man ikke har forstået det privilegium, der er at blive helt og fuldt en del af det danske samfund. Eller endnu værre - at man ikke respekterer det.” (Dokument 1, s. 2).

Argumentets hjemmel, må i dette tilfælde være, at der ifølge i Socialdemokratiet er alt for mange indvandrere, der begår kriminalitet i Danmark. Og ydermere, at reglen om fratagelse af statsborgerskab vil have en positiv effekt på dette, og måske endda være med til at sænke niveauet af kriminalitet blandt indvandrere i Danmark, da konsekvenserne af kriminalitet stiger.

På side to og tre beskriver Socialdemokratiet hvordan internationale konventioner kommer i vejen for fratagelse af statsborgerskabet, og derfor argumenteres der yderligere for skærpede regler på området. Påstanden lyder *“Derfor er det også afgørende, at det kun er dem, der virkelig vil Danmark og de danske værdier, der optages fuldgældigt i samfundet som danske statsborgere.”* (Dokument 1, s. 3).

I forlængelse af samme argument, lyder næste påstand: *“Vi forslår derfor i de kommende forhandlinger, at man som udgangspunkt ikke kan blive dansk, hvis man*

er idømt en betinget eller ubetinget fængselsstraf.” (Dokument 1, s. 3). Belægget for begge påstande lyder:

“Men de internationale konventioner sætter desværre snævre rammer for fratagelse af statsborgerskab. De indebærer blandt andet, at kriminaliteten skal være til alvorlig skade for Danmarks vitale interesser, før en fratagelse kan komme på tale”

(Dokument 1, s. 2).

Argumenternes hjemmel må altså være, at så længe de internationale konventioner står i vejen for en direkte fratagelse af statsborgerskabet, må reglerne for opnåelse af det danske statsborgerskab skærpes. Socialdemokratiet har her igen fokus på, at de kriminelle ansøgere skal udelukkes, da kriminalitet som tidligere nævnt, ifølge partiet selv, er i direkte strid mod danske værdier.

På dokumentets sidste side, argumenterer Socialdemokratiet igen for, hvorfor vi er nødt til at skærpe reglerne på området. Påstanden lyder:

“Derfor er det for mange borgere en festdag, den dag man opnår statsborgerskab. Men inden vi igen hejser Dannebrog, skal vi tænke en ekstra gang over, hvem vi tildeler det meget store privilegium og den forpligtelse, som følger med”

(Dokument 1, s. 4).

I forbindelse med samme argument, kommer påstanden: *“Vi har haft alt for lempelige regler i alt for mange år”* (Dokument 1, s. 4). Belægget for disse påstande hedder:

“De mennesker, der får lov at deltage i en grundlovsceremoni og dermed blive danske statsborgere, har ydet en enorm indsats for at kunne kalde sig netop det. Alle har et medansvar for at passe på vores fælles land og forsvare de demokratiske værdier, som grundloven bygger på.” (Dokument 1, s. 4).

Argumentets hjemmel må i dette tilfælde være, at der med det danske statsborgerskab følger lang række forpligtelser over for Danmark og det danske samfund, som ikke stemmer overens med de regler, der er på området. Derfor mener Socialdemokratiet altså, at reglerne på området bør skærpes yderligere, så

det kun er de få ansøgere der virkelig har ydet en stor indsats, der får mulighed for, at komme med til denne ceremoni.

Venstre

Denne del af argumentationsanalysen, er foretaget på baggrund af dokument 3 og 4.

Dokument tre er udspillet *"Udlændinge skal tage danske værdier til sig"* skrevet af indfødsretsordfører Morten Dahlin, på Venstres hjemmeside. Udspillet præsenterer Venstres skærpende forslag, der går på, at alle ansøgere til det danske statsborgerskab skal igennem en såkaldt demokratisamtale (Venstre, 2021).

Dokument fire er en artikel fra Berlingske, hvor Morten Dahlin argumenterer for ovenstående forslag (Berlingske, 2021).

Første påstand i dokument 3 lyder:

"Derfor vil Venstre nu sikre, at nye statsborgere fremover respekterer danske værdier og det danske folkestyre, hvis de vil have adgang til et statsborgerskab" (Dokument 3, s. 1).

Belægget for denne påstand går på: *"At få dansk statsborgerskab er en særlig gave, man skal gøre sig fortjent til."* (Dokument 3, s. 1). Hjemmelen for denne påstand må altså være, at det danske statsborgerskab er så særligt, at man som ansøger kun kan gøre sig fortjent til at opnå dette, hvis man virkelig tager de danske værdier til sig. Næste påstand lyder: *"For fremtiden skal det ikke være muligt at få dansk statsborgerskab, hvis du ikke respekterer de danske værdier"* (Dokument 3, s. 1).

Belægget for denne påstand er:

"Det her forslag er et opgør med den integrationsmyte, vi har prøvet at fortælle os selv: Nemlig, at integrationen går begge veje. Integrationen handler ikke om at bygge bro. Det handler om, at dem der gerne vil være en del af Danmark, de går over, vi allerede har lagt." (Dokument 3, s. 1).

Argumentets hjemmel er, at integration ikke er et spørgsmål om, at lade to kulturer mødes på mindten, men nærmere at indvandrere (i dette tilfælde ansøgere til dansk statsborgerskab), forventes at tage den danske kultur til sig, og viderefører de danske værdier. De ansøgere, der ikke respekterer dette, skal altså ikke have mulighed for at få dansk statsborgerskab, da det vil påvirke de danske værdier.

En tredje påstand i samme dokument lyder: *"Vi er nødt til at se i øjnene, at vi*

henover årene har tildelt statsborgerskab til nogle mennesker, som overhovedet ikke respekterer grundlæggende danske og folkestyre. Det skal vi have lavet om på.”

(Dokument 3, s. 2). Belægget for ovenstående påstand er: *”For grundlæggende kan man ikke have et velfungerende liberalt demokrati, hvis man har et stort mindretal der ikke respekterer de liberal-demokratiske værdier.”* (Dokument 3, s. 2).

Argumentets hjemmel er i dette tilfælde, at færre indvandrere skal have adgang til statsborgerskabet, så længe de ikke ønsker at tage de danske værdier til sig, og ikke respekterer det demokratiske grundlag, Danmark er bygget op omkring. Venstre mener igen, at det danske samfund vil ændre sig til det værre, hvis flere ansøgere, der ikke respekterer de danske værdier, får tildelt dansk statsborgerskab, da man ikke kan have en befolkning, der er så splittet værdimæssigt.

I dokument 4, argumenteres der igen for det skærpende forslag, og i forlængelse af ovenstående argument lyder påstanden

”..og derfor er det vigtigt at sikre, at vi kun giver statsborgerskab til dem, som har taget vores værdier til sig. Ikke kun ved at tale dansk, men også ved at respekterer vores folkestyre og vores grundlæggende værdier”. (Dokument 4, s. 2).

Belægget for denne påstand er: *”En værdikamp finder sted i Danmark”* (Dokument 4, s. 2). Argumentets hjemmel er, at der i Danmark foregår en kamp mellem de danske værdier og de værdier indvandrere har. Så man skal altså ikke kun bedømme ansøgere på, om de har lært det danske sprog, men også på deres syn på, og forhold til de danske værdier. Ellers ”taber” Danmark denne værdikamp, og det danske samfund vil ændre sig.

Sidste argument i dokument 3 jeg vil analysere på, har påstanden: *”Derfor er det rigtigt og fornuftigt at være meget forsigtige med, hvem vi tildeler et dansk pas.”* (Dokument 4, s. 3). Belægget for denne påstand lyder: ”

”Det er meget vigtigt, at vi tænker os utrolig grundigt om, og gør os umage, når vi tildeler dansk statsborgerskab, som er noget af det fineste, man kan få. Det har jo også den effekt, at det er meget svært at sende folk ud af landet, som har dansk statsborgerskab.” (Dokument 4, s. 3).

Argumentets hjemmel er her, det danske statsborgerskab har så stor værdi, at færre indvandrere skal have mulighed for at opnå det. En af grundene til dette er også, at det er meget vanskeligt at fratage en person deres statsborgerskab, når det først er tildelt.

Dansk Folkeparti

Den tredje og sidste del af argumentationsanalysen er foretaget på baggrund af dokument 5 og 6, artikler fra henholdsvis Jyllands-Posten og Berlingske. I begge artikler, argumenterer DF-formand Kristian Thulesen Dahl og næstformand Morten Messerschmidt for deres 'Antiislamiseringsudspil', der blandt andet indeholder forslag til skærpede krav på statsborgerskabsområdet (Berlingske, 2021). Udover forslaget om et loft på 1000 nye statsborgere om året, foreslår partiet, at det af indfødsrets aftalen i fremtiden skal fremgå, hvilke religiøse tilhørsforhold ansøgeren har. Yderligere foreslår Dansk Folkeparti, at man som udlændinge kun skal have mulighed for at opnå dansk statsborgerskab, hvis man gifter sig med en dansker. I artiklen fra Berlingske.dk, argumenterer Kristian Thulesen Dahl for, hvorfor lovgivningen på statsborgerskabsområdet skal skærpes. Blandt andet med påstanden:

"Vi bliver nødt til at stramme skruen for at holde fast i det Danmark, vi kender og holder af." (Dokument 6, s. 2). Belægget for denne påstand er:

"Det, vi nu tager op, er den aktive kulturkamp. Det er ikke nok at have en stram udlændingepolitik, ikke nok at have hjemsendelser. Vi skal være tydeligere omkring, hvilken kultur vi, og sørge for, at dem, vi ikke kan komme af med, forstår og bliver inddraget i vores værdisæt." (Dokument 6, s. 2).

Argumentets hjemmel er her, at hvis vi tildeler statsborgerskab til for mange med muslimsk baggrund, vil det gå ud over den danske samfund og den danske kultur, da muslimer vil bringe deres eget værdisæt med til Danmark.

I samme artikel, argumenterer Dansk Folkeparti igen for, hvorfor det er så vigtigt, at holde fast i de danske værdier. Argumentets påstand lyder:

"De udlændinge, som er kommet hertil, og som ikke kan tilbagesendes, er nødt til at forstå det. Og for at de kan forstå det, er danskerne nødt til at vise det i praksis. Det er aktiv kristen kulturkamp über alles." (Dokument 6, s. 3).

Belægget for påstanden er:

"Danmark er bygget på et kristent værdigrundlag. Erstatte vi det fundament med islam, bryder det sammen. Vi er nødt til at holde fast i vores værdier, i vores traditioner og gøre alle i Danmark klar over, at vi står i en skæbnestund."
(Dokument 6, s. 3).

Argumentets hjemmel er her igen, at da Danmark er bygget på et kristens grundlag, vil det have alvorlige konsekvenser for den danske kultur, og de danske værdier, at for mange muslimer får tildelt dansk statsborgerskab.

I artiklen fra Jyllands-Posten, argumenterer Morten Messerschmidt også for, at de eksisterende krav om selvforsørgelse, kriminalitet osv. ikke er tilstrækkelige. Han argumenterer her for, at de der lever op til de eksisterende krav, stadig skaber problemer for det danske samfund. Påstanden lyder således: *"Den islamist, der lever dadelfrit i Danmark, skal selvfølgelig ikke have stemmeret, blot fordi han ikke begår kriminalitet"*. (Dokument 5, s. 3). Belægget herfor er: *"Målinger har blandt andet vist, at et flertal af danske muslimer vil følge Koranen fuldt ud"*. (Dokument 5, s. 3).

Argumentets hjemmel er her, at selvom en muslimsk ansøger har en ren straffeattest, er selvforsørgende osv., kan man man ikke udelukke, at ham eller hende er islamist, og eksempelvis sætter Koranen over demokratiet. Han mener altså, at de eksisterende krav er for svage og utilstrækkelige.

Dansk Folkeparti har flere argumenter for, hvorfor ansøgers religiøse tilhørsforhold skal fremgå af indfødsrets aftalen. Første påstand lyder: *"Og derfor ønsker vi at vide, hvad det er for en baggrund, de folk kommer med."* (Dokument 5, s. 2).

Belægget for denne påstand er:

"Det at være muslim rejser for mange nogle grundlæggende problemer med at leve dansk. Hvad end det så handler om synet på kvinder eller synet på loven eller demokratiet." (Dokument 5, s. 2).

Argumentets hjemmel er her, at forskellene på et kristent og muslimsk samfund er alt for store til, at mange med muslimsk baggrund vil kunne begå sig i Danmark under danske regler og normer. Argumentets hjemmel er ligeledes, at der er tale om forskelle på flere områder, herunder kvindesyn, syn på den danske lovgivning og det danske demokrati. Da der i artiklen svares på, om der ikke også findes eksempler på muslimer, der støtter demokratiet, argumenteres der igen for vigtigheden af dette forslag. Påstanden er: *"Derfor må det være det absolut vigtigste at få belyst overhovedet, når man stemmer."* (Dokument 5, s. 3). Belægget for denne påstand er: *"Men det kan ikke skygges over de voldsomme problemer, som vi har oplevet med folk med muslimsk baggrund gennem de sidste 30 år"*. (Dokument 5, s. 3). Dette argument hjemmel må altså være, at Dansk Folkeparti mener det i særdeleshed er de muslimer, der får dansk statsborgerskab, der er skyld i problemer. Kommer deres religiøse tilhørsforhold til at være synligt på indfødsretsaftalen, kan man altså medtage dette i vurderingen af hver enkelt ansøger.

Til sidst argumenteres der også for forslaget, der går på, at hvis man som udlændinge ønsker dansk statsborgerskab, må man gifte sig med en dansker og ikke en anden med muslimsk baggrund.

En af påstandende lyder: *"Man får fastholdt de mennekser i nogle værdisæt, de kommer med fra et andet land"*. (Dokument 6, s. 4). Belægget for denne påstand er: *"Vores problem gennem mange år er, at vi kan se, at folk der er kommet til Danmark, i næste og næste generation bliver ved med at gifte sig med folk med deres egne baggrunde"*. (Dokument 6, s. 4). Argumentets hjemmel må her være, at hvis en muslimsk ansøger gifter sig med en dansker, vil de danske værdier smitte af på vedkommende. I artiklen fra Jyllands-posten, findes belæg for et lignende argument: *"Det gør noget enormt negativt for integrationen, hvis man gifter sig med sin fætter fra den samme landsby, som ens forældre er kommet fra."* (Dokument 5, s. 3). Her er argumentets hjemmel igen, at de kulturelle forskelle mellem Danmark og et muslimsk land, er alt for store. Dansk Folkeparti mener altså, at det ikke nytter noget, at indvandrere tager deres kulture og traditioner med til Danmark.

Delanalyse 2

Analysegenstanden er her den samme som i første delanalyse, og specialets anden delanalyse besvarer undersøgelsesspørgsmål 2, som hedder:

- **Gør partierne brug af narrativer i deres argumentation – og i så fald, hvilke?**

Analysen er udarbejdet ved hjælp af en diskursanalytisk tilgang, der undersøger de tre partiers argumentationer for eventuel brug af narrativer. Diskurser er som sagt med til, at tillægge den oplevede virkelighed mening (Phillips, 2015, s. 299). Som det er beskrevet i specialets metodeafsnit, betyder narativ fortælling. Som beskrevet i metodeafsnittet, bruges narrativer også i de politiske diskurser, og eksempelvis har politolog Walter R. Fishers udviklet en teori om det narrative paradigme. Fishers teori gik blandt andet på, at brugen af narrativer virker mere overbevisende end et godt argument (Fisher, 1994, s. 4). Jeg finder det derfor interessant at undersøge, om partierne supplerer deres argumentation med brugen af narrativer, da den måde de konstruerer deres fortællinger på, siger noget om deres verdenssyn. Dette vil igen kunne bidrage til at forstå logikkerne bag deres forslag.

Socialdemokratiet

Socialdemokratiet gør brug af narrativer i deres indlæg *"Var det ikke for de internationale konventioner, ville vi gøre tildelt statsborgerskab betinget"* fra statsministeriets hjemmeside. Der er dog tale om korte fortællinger, der siger noget om deres verdenssyn. Faktisk starter statsminister Mette Frederiksen og udlændinge- og integrationsminister Mattias Tesfay indlægget ud med et narrativ.

"Danmark er et stærkt fællesskab, hvor tillid og ansvar binder os sammen. Vi har tillid til, at enhver yder sit og tager ansvar for både sig selv og for samfundet. Vi har bygget vores land på en dyb gensidig afhængighed. Vi har et skattefinansieret velfærdssamfund, hvor alle må have respekt for, at der både er pligter og rettigheder – og i den rækkefølge" (Dokument 1, s. 1).

Fortællingen handler her om Danmark og den danske velfærdsstat, og om hvilke regler, normer og værdier, der er grundlæggende for opretholdelsen af det samfund. Partiet beskriver her det danske samfund med rosende ord, og man fornemmer hvor stor stolthed, der ligger bag fortællingen. Man kan forestille sig, at de fleste danskere kan sige sig enige i ovenstående fortælling, og derfor deler dette syn på det danske samfund. Her kan man altså trække tråde til Walter R. Fishers narrative paradigmatheori, der beskriver hvordan mennesker vurderer en fortælling, ud fra om der er sammenhæng mellem denne, og deres egne sandheder (Fisher, 1994. s. 4). Herefter, og i forlængelse af ovenstående narrativ, skriver partiet *"Indvandringen vil altid præge et samfunds som det danske. Men når indvandrere får dansk statsborgerskab, ændrer det danske folk og samfund karakter for altid"* (Dokument 1, s. 1). I forlængelse af første narrative fortælling, understreger Socialdemokratiet her, at det danske samfund, og det grundlag det er bygget på, altså er i fare for at ændre sig, hvis for mange indvandrere får dansk statsborgerskab.

Senere i indlægget, gør partiet igen brug af den narrative fortælling:

"Kriminelle handlinger er i direkte modstrid med kravet om at tage ansvar og vise respekt for det danske samfund. Ved at begå kriminalitet, viser man jo netop, at man ikke har forstået det privilegium, det er at blive helt og fuldt en del af det danske samfund. Eller endnu værre – at man ikke respekterer det." (Dokument 1, s. 2).

Denne fortælling siger noget om Socialdemokratiets syn på kriminalitet, og at kriminelle handlinger for dem, betyder at man ikke respekterer det danske samfund. De fremstiller det danske statsborgerskab som et privilegium, som man ikke skal tage for givet. Da narrative fortællinger er meningsskabende, forsøger Socialdemokratiet med dette narrativ, at påvirke modtageren til at have samme syn på kriminelle handlinger, og hvilke konsekvenser de burde have for statsborgerskabet.

Den sidste narrative fortælling i Socialdemokratiets udspil handler igen om, hvor stort et privilegium det danske statsborgerskab er, og hvor meget man skal leve op til for at få tildelt dette.

"De mennesker, der får lov til at deltage i en grundlovsceremoni og dermed blive danske statsborgere, har ydet en enorm indsats for at kunne kalde sig netop det."

Alle har et medansvar for at passe på vores fælles land og forsvare de demokratiske værdier, som grundloven bygger på.” (Dokument 1, s. 4).

Det er en fortælling om, at de indvandrere der får tildelt dansk statsborgerskab, har efterlevet alle de mange krav og betingelser der er for dette, hvilket igen understreger deres tidligere fortælling om, at det danske statsborgerskab er et privilegium, der ikke skal tages for givet.

Venstre

Venstre gør ligesom Socialdemokratiet også brug af korte narrative fortællinger i deres argumentation. I udspillet *”Udlændinge skal tage danske værdier til sig”* består et af deres argumenter af en fortælling om, at det har store konsekvenser for de danske værdier, at tildele statsborgerskab til personer der ikke respekterer dem.

”Vi er nødt til at se i øjnene, at vi henover årene har tildelt statsborgerskab til nogle mennesker, som overhovedet ikke respekterer grundlæggende danske værdier og folkestyre. Det skal vi have lavet om på. For grundlæggende kan man ikke bare have et velfungerende liberalt demokrati, hvis man har et stort mindretal der ikke respekterer de liberal-demokratiske værdier.” (Dokument 3, s. 2).

Ovenstående narrativ, fortæller os noget om, hvilke værdier der ligger bag Venstres udspil. Fortællingen går på, at der i følge Venstre er blevet tildelt alt for mange statsborgerskaber til de forkerte personer. Dette er altså den oplevede verden for Venstre, og da narrativer i følge Czarniawska er med til påvirke menneskers meningsdannelse, må det være deres intention, at påvirke modtagerens mening i retning af deres. Narrativet fortæller os, at Venstre i høj grad fokuserer på de danske værdier, som altså også indebærer de liberal-demokratiske værdier. Ydermere siger det noget om, at det er af stor vigtighed for partiet, at de der får tildelt dansk statsborgerskab respekterer og ønsker at efterleve disse. I artiklen fra Berlingske, omhandlede Venstres nye skærpende forslag, bruger de udtrykket *”værdikamp”* (Dokument 4, s. 2). Dette skal forstås i forlængelse af ovenstående narrativ. Sidst i artiklen fra Berlingske, finder vi dette narrativ:

” Man kan godt blive dansk statsborger, selvom man er muslim. Men vi skal også være ærlige og sige, at de største udfordringer med at respektere danske værdier findes i visse muslimske miljøer. Mange kvinder med ikkevestlig baggrund føler sig presset i deres valg af kæresten, og næsten fire ud af ti danske muslimer mener, at loven skal bygges på Koranen. Så vi er nødt til at sige meget klart, at man godt kan blive dansk statsborger som muslim. Men hvis man sætter Koranen over Grundloven, skal man ikke kunne. Et liberalt demokrati kan ikke fungere, hvis et stort mindretal ikke accepterer de grundlæggende liberaldemokratiske værdier.”

(Dokument 4, s. 2-3).

Ovenstående narrativ indeholder en tydelig fortælling om, hvordan Venstres syn er på visse muslimske miljøer og på nogle personer med ikkevestlig baggrund. Det er en fortælling om, at mange med muslimsk baggrund slet ikke respekterer danske værdier. Hvis vi i det danske samfund, har et større mindretal af personer med ikkevestlig baggrund, der ikke respekterer danske værdier, vil det i sidste ende have konsekvenser for demokratiet. Ovenstående narrativ, er også en fortælling om, hvor store kulturelle forskelle, der er på vestlige og ikkevestlige samfund. De bruger eksemplet om kvindesyn, og hvordan mange muslimske piger føler sig presset af familien i deres valg af kæreste. Et andet eksempel de inddrager går på, hvordan næsten fire ud af ti muslimer mener, at loven skal bygges på koranen, hvilket jo må siges, at stå i skarp kontrast til de liberal-demokratiske værdier, der præger det danske samfund. Ved at inddrage disse eksempler, forsøger Venstre igen, at påvirke modtagerens meningsdannelse omkring personer med muslimsk baggrund.

Dansk Folkeparti

Dansk folkeparti, gør ligesom de to andre partier også brug af korte narrative fortællinger i deres argumentation. I artiklen fra Jyllands-Posten *”Dansk Folkeparti vil have muslimer frem i lyset: Nye statsborgeres religion skal stå i lov”*, møder vi partiets første narrativ: *”Det at være muslim, rejser for mange nogle grundlæggende problemer med at leve dansk. Hvad end det så handler om synet på kvinder eller synet på loven eller demokratiet.”* (Dokument 5, s. 2). I dette eksempel, forsøger Dansk Folkeparti, på samme måde som vi så Venstre gøre ovenfor, at påvirke

modtagerens syn på muslimer. Partiet bruger også muslimers kvindesyn og deres syn på demokratiet, som meningsskabende eksempler, der skal søge at påvirke modtager i samme retning. Som jeg nævnte i forbindelse med Socialdemokratiets brug af narrativer, forsøger Dansk Folkeparti også at skabe en fortælling, som mange danskere kan give konsensus til. Dette passer meget godt overens med den del af Fishers narrative paradigmatheori, der går på, at mennesker vurderer en fortælling ud fra, om der er sammenhæng mellem denne, og deres egne sandheder (Fisher 1994, s. 4).

Den narrative siger igen noget om Dansk Folkepartis verdenssyn, da den understreger hvor store grundlæggende forskelle, der er på et vestligt samfund som det danske og så et ikkevestligt muslimsk samfund.

Ligesom Venstre, bruger Dansk Folkeparti også samme eksempel omkring en undersøgelse, der har vist at et højt antal af danske muslimer vil følge koranen fuldt ud, fremfor eksempelvis grundloven (Dokument 5, s. 3). Dette er igen med til, at påvirke modtagerens meningsdannelse.

I samme artikel, bliver Morten Messerschmidt spurgt ind til, det faktum, at man som muslim sagtens kan tage de danske værdier til sig og derudover også støtte demokratiet. Messerschmidts svar, bærer præg af en narrativ fortælling:

"Men det kan bare ikke skygge over de voldsomme problemer, som vi har oplevet med folk med muslimsk baggrund gennem de seneste 30 år, og derfor må det være det absolut vigtigste at få belyst overhovedet, når man stemmer". (Dokument 5, s. 3).

Her ser vi igen en fortælling om muslimer, og de problemer de i følge Dansk Folkepartier forvolder det danske samfund. Hvorimod Socialdemokratiet i højere grad bruger fortællinger om det danske velfærdssamfund, synes Dansk Folkeparti altså at have deres hovedfokus på potentielle danske statsborgeres religiøse tilhørsforhold.

"Den islamist, der lever daddelfrit i Danmark, skal selvfølgelig ikke have stemmeret, blot fordi han ikke begår kriminalitet" (Dokument 5, s. 3). Her kan man argumentere for, at partiet med ordet 'islamist' nærmest forsøger at skabe et fjendebillede af personer med muslimsk baggrund, og på den måde forsøger de igen at påvirke modtagerens verdensbillede i retning af deres eget.

Udover det religiøse aspekt, taler Dansk Folkeparti utroligt meget om kultur, og Parti formand Kristian Thulesen Dahl bruger i artiklen fra Berlingske udtrykket "kulturkamp", som en del af deres fortælling:

"Det, vi nu tager op, er den aktive kulturkamp. Det er ikke nok at have en stram udlændingepolitik, ikke nok at have hjemsendelser. Vi skal være tydeligere omkring, hvilken kultur vi har, og sørge for, at dem, vi ikke kan komme af med, forstår og bliver inddraget i vores værdisæt. Vi bliver nødt til at stramme skruen for at holde fast i det Danmark, vi kender og holder af." (Dokument 6, s. 2).

I forlængelse af denne fortælling, fortæller Kristian Thulesen Dahl om, hvilken vej partiet ser udviklingen gå i Danmark:

"Thulesen Dahl ser for sig, at andelen af befolkningen med muslimsk baggrund trods en skrap indvandringspolitik vil vokse de kommende år alene som følge af familiesammenføringer, og at "en stadig større del af Danmark vil ændre karakter til noget, vi har svært ved at genkende." (Dokument 6, s. 2).

Med de to ovenstående fortællinger, forsøger partiet altså at påvirke modtagerens meningsdannelse, ved at give udtryk for, at det Danmark vi kender fra i dag vil ændre sig markant, hvis ikke der bliver gjort noget ved det voksende antal af muslimer i Danmark. Man kan igen trække tråde til Fisher, der argumenterer for, at mennesker vurderer en fortælling, ud fra, om der er sammenhæng mellem denne, og deres egne sandheder (Fisher, 1994, s. 4). Hvis modtageren ser sammenhæng mellem den fortælling Dansk Folkeparti fremsætter og deres egne sandheder, vil de være tilbøjelige til, at være enige i partiets udtalelser.

I forlængelse af dette, anvender partiet igen en narrativ fortælling, til at understrege alvoren af de konsekvenser, de mener et voksende antal af muslimer vil have for et kristent samfund som Danmark:

"Nogen har af og til påstået, at man bare skal være neutral, så Danmark bare er frihed. Men neutralitet findes ikke i denne verden. Danmark er bygget på et kristent værdigrundlag," siger Marie Krarup:

"Erstatter vi det fundament med islam, bryder det sammen. Vi er nødt til at holde fast i vores værdier, i vores traditioner og gøre alle i Danmark klar over, at vi står i en

skæbnestund. De udlændinge, som er kommet hertil, og som ikke kan tilbagesendes, er nødt til at forstå det. Og for at de kan forstå det, er danskerne nødt til at vise det i praksis. Det er aktiv kristen kulturkamp über alles.” (Dokument 6, s. 3).

Her går fortællingen altså på, at vi i Danmark, med partiets egne ord står i en skæbestund. Dansk Folkeparti forsøger igen, at understrege alvoren i den situation vi befinder os i. De fremstiller et narrativ om, at det danske samfund decideret vil bryde sammen, hvis ikke vi holder fast i vores kristne kultur. Igen bruger de udtrykket ”kristen kulturkamp”. Hvis modtageren er kristen, og holder af det kristne værdigrundlag det danske samfund er bygget op omkring, vil man højst sandsynligt kunne se en sammenhæng mellem fortællingen og deres eget verdensbillede. En del af Dansk Folkepartis forslag, går som sagt på, at hvis man som indvandre gerne vil opnå dansk statsborgerskab, skal man gifte sig med en dansker. I denne forbindelse bruger de et narrativ, til at argumenterer for forslaget:

”Vores problem gennem mange år er, at vi kan se, at folk, der er kommet til Danmark, i næste og næste generation bliver ved med at gifte sig med folk med deres egne baggrunde. Det gør, at man får fastholdt de mennesker i nogle værdisæt, de kommer med fra et andet land.” (Dokument 6, s. 4).

I forlængelse af ovenstående, forsøger partiet også at skabe en fortælling om, at man altså ikke behøver at have dansk statsborgerskab, for at kunne leve et godt liv i Danmark:

”Jamen, hvorfor er det, at alle skal have dansk statsborgerskab i Danmark for at blive lykkelige. Man kan sagtens bo her i Danmark og have et andet statsborgerskab. Det er ikke en menneskeret at blive dansk statsborger.” (Dokument 6, s. 4).

Delkonklusion

Man kan med ovenstående analyse konkludere, at alle tre partier gør brug af narrativer i deres argumentation. Der er ikke tale om lange narrative fortællinger, men små narrativer, der udtrykker deres verdenssyn. Der er overvejende mange sammenfald, mellem mange af de ovenstående narrativer og de argumenter, der indgår i første delanalyse. Dette er igen et udtryk for, at de gør brug af narrativer i deres argumentation. I overensstemmelse med specialets socialkonstruktivistiske tilgang, bliver disse narrative argumenter altså et udtryk for, at partiernes viden er altså ikke kun en afspejling af virkeligheden, men også er en social, kulturel og historisk størrelse, der tillægges forskellige meninger (Phillips, 2015, s. 300). De tre partiers narrative argumenter, udtrykker altså de forskellige meninger partierne tillægger begreber som værdier og kultur. Socialdemokratiet benytter de narrative fortællinger, til at sætte det danske samfund og den danske velfærdsstat i et positivt lys, som de så håber giver modtageren vil sige sig enig i. Det er fortællinger om et Danmark bygget på gensidighed, som gerne også skal afspejle sig i de nye danske statsborgere. Derudover omhandler deres narrative fortællinger kriminalitet, som de ser som en af de største udfordringer for de danske værdier. Venstres narrative fortællinger, understreger partiets fokus på danske værdier. De udtrykker partiets syn på de store værdimæssige forskelle, der er på vestlige og ikke vestlige samfund, og i forlængelse heraf, hvor vigtigt det er at vi holder fast i de danske værdier. Ligeledes benytter Dansk Folkeparti også de narrative fortællinger, til at understrege deres holdninger til muslimer og muslimske værdier. I modsætning til de to andre partier, fokuserer Dansk Folkeparti mest på det religiøse aspekt, og hvordan det vil påvirke Danmark. Ydermere forsøger de igennem deres narrativer, at fremstille nogle muslimer som et fjendebillede, der må bekæmpes ved hjælp af en kristen kultutkamp. Dansk Folkeparti tillægger altså det kristne grundlag større værdi end det demokratike, som vi ser hos Socialdemokratiet og Venstre.

Som nævnt ovenfor, er her ikke tale om lange narrative fortællinger. Ønskede jeg at finde frem til disse, skulle analyseobjekterne være anderledes. Her havde det givet

mere mening, at analysere på eventuelle debatter vedrørende emnet, eller finde taler fra behandlingen af lovforslagene. Jeg har i nærværende speciale afgrænset mine analyseobjekter til kun at omfatte udspil og nyhedartikler om emnet, og derfor er resultatet af fundne narrative fortællinger også derefter.

Delanalyse 3

Alle analyser er som sagt udarbejdet på baggrund af samme samfunds-faglige metode, dokumentanalysen. Dog er der tale om tre forskellige grene af dokumentanalysen.

Tredje undersøgelsesspørgsmål bliver, som nævnt, besvaret ved hjælp af en deduktiv dokumentanalytisk tilgang, hvor jeg analyserer empirien ud fra et på forhånd opstillet teoriapparat. Analyseobjekterne farvekodes, og hvert dokument får et kodningsdisplay, hvor de farvekodede uddrag og citater indsættes i disse. For en grundig gennemgang af de metodiske overvejelser, se afsnit om metodiske overvejelser. Med afsæt i specialets teoretiske grundlag, vil undersøgelsesspørgsmål 3 blive besvaret herunder.

Den første delanalyse, vil som sagt bidrage til specialet, med en teoretisk belysning af de tre udvalgte partiers forslag. Jeg vil indledningsvis forklare hvorfor jeg finder det relevant at inddrage dette perspektiv, derefter foretage selve analysen ud fra hvert parti. For en grundigere gennemgang af analysens undersøgelsesdesign, se afsnit om metodiske overvejelser. Ydermere er de tre forskellige medborgerskabsperspektiver, og min begrundelse for at vælge netop disse tre, alt sammen beskrevet og uddybet i specialets teoriafsnit, samt afgrænsning.

Jeg har valgt at inddrage medborgerskabsteorien i nærværende speciale, da idealet om "den gode medborger", som nævnt tidligere, en direkte forlængelse af, hvad der forventes af nye danske statsborgere. Ved at benytte de tre udvalgte medborgerskabsperspektiver, vil jeg forsøge at belyse de nye skærpende forslag ud fra et teoretisk synspunkt. Jeg vil med andre ord forsøge at drage paralleller mellem udspillende og medborgerskabsperspektiverne, og det vil med første delanalyse derfor blive tydeligt, hvor de forskellige partier positionerer sig i forhold til medborgerskabsteorien. Partiernes medborgerskabsperspektiv, skal bidrage til en bedre forståelse af de tre partiers forslag.

Kodningsdisplays er vedhæftet specialet som bilag.

Socialdemokratiet (kodningsdisplay 1 og 2)

Socialdemokratiet er i begyndelsen af 2021 kommet med markante nye forslag, til stramninger på statsborgerskabsområdet. De ønsker for det første at gøre tildelingen af dansk statsborgerskab til indvandrere betinget af deres eventuelle kriminelle handlinger (Dokument 1 & 2). Som det har set ud hidtil, er det kun meget få og alvorlige kriminelle handlinger, der kan være til hinder for at opnå dansk statsborgerskab.

Socialdemokratiet vil, med deres nye forslag, skærpe disse regler, som det ses i denne udtalelse fra Statsminister Mette Frederiksen og udlændinge- og integrationsminister Mattias Tesfaye:

“Kriminelle handlinger er i direkte modstrid med kravet om at tage ansvar og vise respekt for det danske samfund. Ved at begå kriminalitet, viser man jo netop, at man ikke har forstået det privilegium, det er, at blive helt og fuldt en del af det danske samfund. Eller endnu værre - at man ikke respekterer det” (Dokument 1, s. 2).

Socialdemokratier ønsker med deres udspil, både at gøre opnåelse af dansk statsborgerskab betinget af visse kriminelle handlinger, som f.eks. bandekriminalitet, og helt at udelukke indvandrere, der er idømt fængselsstraf (betinget el ubetinget) fra statsborgerskabet.

De ønsker tilmed en yderligere stramning, der vil gøre det muligt at fratage bandekriminelle deres status som dansk statsborger, selvom den allerede er opnået.

Når man analyserer de to dokumenter for udtalelser, der peger i én af de tre medborgerskabsteoretiske retninger, får man et meget blandet billede af Socialdemokratiet. Som det eneste af de tre partier, indgår alle tre medborgerskabsperspektiver i deres forslag.

For det første kan man trække flere tråde til Marshalls sociale / velfærdsperspektiv, blandt andet i dette citat:

“Vi har et skattefinansieret velfærdssamfund, hvor alle må have respekt for, at der er både er pligter og rettigheder – og i den rækkefølge.” (Dokument 1, s. 1).

Marshalls Rettigheder vs. Pligter fik vi introduceret i teoriafsnittet, og man må sige, at ovenstående citat kan puttes i Marshalls kasse. Jeg har dog valgt at placere dette citat to steder i kodningsdisplayet, da jeg også mener, at man kan argumentere for, at citatet også bærer præg af Lessenichs aktivistiske medborgerperspektiv, der i høj grad også handler om, at være et aktivt og selvforsørgende medlem af samfundet (Lessenich, 2011).

Marshalls perspektiv kan derudover også spores i flere af citaterne fra dokument 1. Socialdemokratiet lægger i det hele taget stor vægt på de demokratiske værdier og rettigheder i dokument 1:

“...og forsvare de demokratiske værdier, som grundloven bygger på.” (Dokument 1, s. 4).

Kort sagt, understreger de ovenstående citater hvor stor betydning de demokratiske værdier og rettigheder har for Socialdemokratiet. Der lægges stor vægt på, at de der opnår dansk statsborgerskab, har en forståelse for, hvorfor man som en del af det danske samfund, forventes at optræde i overensstemmelse med de regler og værdier, som den danske Grundlov bygger på. Her kan der altså drages paralleller til Marshalls rettighedssekvens. Derudover understreger ovenstående udtalelser også vekselvirkningen mellem pligter og rettigheder. Udover de ovenstående udtalelser, der peger mod Marshalls teori, finder man flere citater, der trækker tråde til Mouritsens kulturelle medborgerskab. Dette ses eksempelvis her:

“Derfor er det også afgørende, at det kun er dem, der virkelig vil DK og de danske værdier, der optages fuldgyldigt i samfundet som danske statsborgere.” (Dokument 1, s. 3)

Ligesom Mouritsen udtrykker i sin medborgerskabsperspektiv, lægger Socialdemokratiet her vægt på de danske værdier. De kommer med flere udtalelser, der understreger dette. De beskriver i den sammenhæng også, hvordan det danske samfund vil ændre sig, jo flere indvandrere, der opnår dansk statsborgerskab:

“Når indvandrere får dansk statsborgerskab, ændrer det danske folk og samfund karakter for altid”. (Dokument 1, s. 1).

Hvis man som indvandrer, ønsker at blive et fuldgyldigt medlem af de danske samfund, må man altså være klar til, at gøre de danske værdier til sine egne. Det

handler med andre ord om, at kunne identificere sig med, og blive en del af den fælles danske kultur.

Som nævnt ovenfor, er det muligt at drage paralleller mellem Socialdemokratiets forslag og alle tre medborgerskabsteoretiske retninger. Derfor kan der også argumenteres for, at flere af Socialdemokratiets udtalelser kan knyttes til dele af Lessenichs aktivistiske medborgerskabsperspektiv, der fortæller om den selvaktiverende borger, der handler ud fra rationalet om, at bidrage til fællesskabet i form af eksempelvis at være selvforsørgende (Lessenich, 2011).

“Alle har et medansvar, for at passe på vores fælles land”. (Dokument 1, s. 4).

“Vi har tillid til, at enhver yder sit og tager ansvar både for sig selv og for samfundet” (Dokument 1, s. 1).

Derudover kan der trækkes tråde til Lessenichs “kapitalismens paradox”, der beskriver hvordan samfundet på den ene side forsøger at mobilisere en eventuel arbejdsstyrke, og på den anden side opretholder dets grænser vha. diverse kontrolsystemer (Lessenich, 2011). Dette bliver tydeligt i et af Socialdemokratiets forslag, der går ud på, at indvandreres adgang til det danske statsborgerskab, skal være betinget af en eventuel idømt fængselsstraf:

“ Derfor foreslår de (Socialdemokratiet), at man som udgangspunkt ikke skal kunne få dansk statsborgerskab, hvis man er idømt en betinget eller ubetinget fængselsstraf.” (Dokument 2, s. 3).

Det kan argumenteres for, at det på en måde er paradoksalt, at man bruger statsborgerskabet som barriere, for at blive en del af det danske samfund på lige fod med andre, mens man på samme tid begrænser det, ved at udelukke visse individer, der har modtaget en eventuel fængselsdom.

Venstre

Venstres forslag til skærpede regler på statsborgerskabsområdet, begynder med partiets udlændinge udspil af 9. februar 2021 der har titlen *“Udlændinge skal tage danske værdier til sig”*. Hvorimod Socialdemokratiets strammingsforslag fokuserer meget på ansøgerens straffeattest og eventuelt kriminelle og/eller banderelaterede

forhold, fokuserer Venstres i langt højere grad på, at beskytte og værne om de danske værdier.

Eksempelvis starter udspillet med disse ord:

“At få dansk statsborgerskab er en særlig gave, man skal gøre sig fortjent til. Derfor vil Venstre nu sikre, at nye statsborgere fremover respekterer danske værdier og det danske folkestyre, hvis de vil have adgang til statsborgerskab” (Dokument 3, s. 1)

Partiets udspil handler i høj grad om at sikre sig, at de indvandrere, der måtte opnå et eventuelt dansk statsborgerskab, er parate til at tage de danske værdier til sig, og leve efter det danske demokratis skrevne og uskrevne regler:

“Det er nødvendigt, at vi ikke bare gør, som regeringen vil, og slå hårdt ned på cykeltyve. Vi skal også stille krav til, at man har tænkt sig at overholde både de skrevne og uskrevne regler i det danske samfund” (Dokument 4, s. 2).

Venstre går altså skridtet videre end regerings skærpende forslag. De ønsker, at indføre en langt mere vidtgående individuel vurdering af alle ansøgers viden om og holdninger til de danske værdier og det danske demokrati. For at lykkes med dette, kommer Venstre med tre nye specifikke krav, som de ønsker at indføre:

- 1: Der skal tilføjes fem spørgsmål om danske værdier til indfødsretsprøven
- 2: Ansøgeren skal skrive en motiveret ansøgning, hvori de skal begrunde deres ønske om dansk statsborgerskab
- 3: Ansøgeren skal deltage i en såkaldt “demokratisamtale” (TV2, 2021).

Kigger man på de to analyserede dokumenter, tegner der sig et billede af et forslag, der i høj grad peger mod både Mouritsens kulturelle medborgerskabsperspektiv. Der lægges i udspillet stor fokus på de danske værdier, og på hvordan vi beskytter disse mod personer, der ikke har i sinde at respektere dem:

“Vi er nødt til at se i øjnene, at vi hen over årene har tildelt statsborgerskab til nogle mennesker, som overhovedet ikke respekterer grundlæggende danske værdier og folkestyre. Det skal vi have lavet om på. For grundlæggende kan man ikke have et velfungerende liberalt demokrati, hvis man ikke respekterer de liberalt-demokratiske værdier...” (Dokument 3, s. 2).

Ovenstående citat, kan man argumentere for, både hører under det sociale/velfærdsperspektiv og det kulturelle perspektiv. Den liberal-demokratiske tankegang kan sagtens overføres til Marshalls medborgerskabsfortælling, hvorimod hele værdibegrebet må siges at være flittigst brugt hos Mouritsen, når det henviser til "de danske værdier". Koblingen til Mouritsens kulturelle medborgerskabsforestilling bliver endnu tydeligere med næste citat, hvor de adskiller sig noget fra Marshalls tankegang:

"Integration handler ikke om at bygge bro. Det handler om, at dem der gerne vil være en del af DK, de går over den bro, vi allerede har lagt."

Ovenstående udtalelse, henviser til den kulturelle sti-afhængighed Mouritsen taler om i hans medborgerskabsperspektiv (Mouritsen, 2012.) Mouritsen lægger vægt på at alle nationers kultur bl.a. er afhænger af, og er formet af deres historie. Venstre forsøger med ovenstående forslag at beskytte netop dette, ved at sikre sig, at nye danske statsborgere er villige til at videreføre den danske kultur og de danske værdier, der har udviklet sig i årenes løb. Venstre betegner udspillet som en del af den værdikamp, de mener udspiller sig i Danmark:

"En værdikamp finder sted i Danmark, og derfor er vigtigt at sikre, at vi kun giver statsborgerskab til dem, som har taget vores værdier til sig. Ikke kun ved at tale dansk, men også ved at respektere vores folkestyre og vores grundlæggende værdier." (Dokument 3, s. 2).

Til sidst skal det dog nævnes, at der få steder i Venstres udspil også kan findes få citater, der trækker tråde til Lessenichs aktivistiske medborgerskabsperspektiv:

"For et dansk statsborgerskab er en gave og ikke noget, man bare kan tage for givet. Det er rettigheder og pligter hånd i hånd." (Dokument 3, s. 2).

Igen er vekselvirkningen mellem rettigheder og pligter også at finde i Marshalls medborgerskabsperspektiv, men hvis der er tale om pligter i form af at være et selvforsørgende medlem af samfundet, må det siges at passe bedst ind i Lessenichs perspektiv.

Dansk Folkeparti

I analysen af dokumenterne omhandlende Socialdemokratiets forslag, gav den et meget blandet billede af partiets positionering i forhold til medborgerskabsteoriene. Hvorimod der hos Dansk Folkeparti tegner sig et meget tydeligt mønster, som peger på det kulturelle medborgerskab. Med deres nye "antiislamiserings udspil", sætter DF fokus på det religiøse aspekt ved opnåelse af dansk statsborgerskab. De ønsker med 14 nye konkrete forslag, at tage kampen op for den danske kultur. To af disse forslag omhandler retten til statsborgerskab. I artiklerne kalder partiet det for en "kristen kulturkamp":

"Det er aktiv kristen kulturkamp über alles." (Dokument 5, s. 2).

Dansk Folkeparti ønsker med udspillet for det første, at det af indfødsrets aftalen tydeligt skal fremgå, hvilken religion diverse ansøgere har.

"Det skal fremover være tydeligt, hvor mange muslimer der får dansk statsborgerskab. Og hvem de er." (Dokument 4, s. 2).

"Og her skal fremover stå, om de f.eks. er kristne, muslimer eller ateister. Og vil men ikke oplyse sin religion, kan man ikke få indfødsret." (Dokument 4, s. 2).

Dansk Folkeparti ønsker med andre ord, at sikre den danske kulturs overlevelse. Her menes der den del af den danske kultur, der bygger på et kristent fundament:

"Erstatter vi det fundament med islam, bryder det sammen. Vi er nødt til at holde fast i vores værdier, i vores traditioner og gøre alle i DK klar over, at vi står i en skæbnestund." (Dokument 4, s. 3).

Dansk Folkeparti giver som begrundelse for dette forslag udtryk for, at man som muslim vil have svært ved, at tage de danske værdier til sig og leve dansk:

"Det at være muslim, rejser for mange nogle grundlæggende problemer med at leve dansk. Hvad det så end handler om synet på kvinder eller..." (Dokument 4, s. 3)

Partiet refererer i deres udspil til, at der igennem de sidste mange år har været store problemer med dele af de folk, der lever som muslimer i Danmark. De henviser til, at mange af disse, til hver en tid, vil vælge koranen fremfor den danske grundlov:

“...at målinger har vist, at et flertal af danske muslimer vil følge koranen fuldt ud.”

(Dokument 4, s. 3)

Man kan med langt de fleste udtalelser i disse dokumenter, trække tråde til Mouritsens kulturelle medborgerskabsperspektiv, hvor en nations kultur, i høj grad afhænger af dens historiske kontekst, altså stiafhængighed (Mouritsen, 2012). DF ønsker altså med dette forslag, at opretholde den danske kultur, og sikrer dens videre overlevelse som et samfund, der bygger på kristne værdier. Dette betyder for Dansk Folkeparti, at vi som samfund må holde skarpt øje med, hvilken religiøs overbevisning nye danske statsborgere har:

“Det ser ud til, at andelen af befolkningen med muslimsk baggrund trods en skrap indvandringspolitik vil vokse... og at en stadig større del af DK vil ændre karakter til noget, vi har svært ved at genkende”. (Dokument 5, s. 3)

DF ønsker at bibeholde den kristne kultur, som Danmark er bygget op omkring, og ser altså andre kulturer og religioner (især islam), som værende den største trussel mod dette. Derudover går de skridtet videre og forslår, at man som indvandrer kun kan opnå dansk statsborgerskab, ved at gifte sig med en etnisk dansker:

“DF vil også spærre for statsborgerskab til personer, der er gift med udenlandske statsborgere... Det gør noget enormt negativt for integrationen, hvis man gifter sig med sin fætter fra den samme landsby, som ens forældre er kommet fra.” (Dokument 4, s. 3).

Her henvises der igen til de kulturelle forskelle, der er på den danske kultur vs. muslimsk kultur. DF nævner også selv i artiklen, at de med dette forslag eksempelvis ikke ønsker at ramme et tysk ægtepar, der måtte have et ønske om at opnå dansk statsborgerskab:

“Dem vi ønsker at ramme, er ikke Gertude und Hans, der kommer fra Tyskland eller...” (Dokument 4, s. 3).

Her bliver det kulturelle aspekt igen tydeligt, da den tyske kultur alt andet lige, må siges at ligne den danske mere end eksempelvis den tyrkiske kultur. Der er med andre ord ikke lige så stor risiko for, at det danske samfund og den danske kultur vil ændre karakter, hvis antallet af etniske tyskere der opnår dansk statsborgerskab stiger, som hvis antallet af indvandrere med muslimsk baggrund stiger.

Delkonklusion

Som nævnt ovenfor, kan man drage paralleller mellem socialdemokratiets forslag og alle tre medborgerskabspositioner. Kigger man på display 1 og 2, har jeg ved hjælp af dokumentanalyse placeret citater i alle tre kolonner. Socialdemokratiets forslag, der også omhandler rettighedsbegrebet, bærer præg af Marshalls perspektiv. Dog kan den omtalte vekselvirkning mellem rettigheder og pligter, som sagt, også forklares ud fra Lessenichs aktivistiske medborgerskabsperspektiv, der i høj grad handler om, at borgeren skal bidrage til samfundet (Lessenich, 2011). I det hele taget, går Lessenichs aktivistiske medborgerskabsperspektiv igen flere steder i Socialdemokratiets forslag. Kriminelles handlinger må alt andet lige, siges at være i strid med Lessenich fortælling om borgeren som et selv-aktiverende individ, der skal sættes i stand til at bidrage til samfundet.

Socialdemokratiet forslag fokuserer derudover også flere gange på, at vi må beskytte de danske værdier og den danske kultur. Her er det, som nævnt Mouritsens perspektiv, der spiller ind. Selvom det har været muligt at finde citater, der passer på alle tre medborgerskabsperspektiver, vil jeg placere Socialdemokratiets forslag et sted imellem det sociale/velfærdsstatslige og det aktivistiske perspektiv. Jeg vil dog argumentere for, at Lessenichs aktivistiske perspektiv vejer tungest i disse forslag. Det skyldes til dels også, at det er det eneste forslag, der bærer præg af Lessenichs "kapitalismens paradoks", i form af at det skal være muligt at fratage en persons statsborgerskab ved eventuelle kriminelle handlinger.

Hvad angår Venstres udspil, er det noget lettere at placere. I kodningsdisplay 3 og 4 ses det tydeligt, at deres udspil i høj grad er præget af Mouritsens kulturelle medborgerskabsperspektiv. Venstre udspil, der i store træk handler om, at indvandrere skal tage de danske værdier til sig, bærer præg af mange citater, der kan føres direkte over på Mouritsens perspektiv. I sær er der fokus på at bringe den danske kultur og de danske værdier videre, altså den stiafhængighed Mouritsen taler om, fortsat vil være at finde i det danske samfund. Som nævnt tidligere, omhandler et af Venstres konkrete forslag, at der skal afholdes obligatoriske og individuelle demokratisamtaler med ansøgerne. Der kan argumenteres for, at dette forslag også placeres hos det social / velfærdsstatslige perspektiv, da de med disse samtaler ønsker at sætte fokus på Danmarks liberaldemokratiske værdier. Igen kan nævnes vekselvirkningen mellem rettigheder og pligter, der kan placeres i både Mouritsens

og Lessenichs perspektiv. Alt i alt positionerer Venstres udspil sig i høj grad inden for Mouritsens kulturelle perspektiv, mens der også kan argumenteres for, at de andre perspektiver kommer en smule i spil

Selvom Venstres udspil positionerer sig mest inden for det kulturelle perspektiv, bliver det med Dansk Folkepartis udspil endnu mere tydeligt. Deres udspil, lægger i allerhøjeste grad vægt på at værne om den danske kultur, og det bærer display 4 og 5 i den grad præg af. Til forskel fra Venstre udspil, der også har fokus på at beskytte de danske værdier og den danske kultur, ønsker DF med sit udspil at sætte fokus på det kristne grundlag, som de mener, at de danske værdier bygger på. DF taler ikke nær så meget om de demokratiske værdier, men i høj grad om, hvorledes en ansøgers religiøse forhold potentielt vil påvirke det danske samfund. Man kan argumentere for, at næsten alle deres citater kan overføres til Mouritsens kulturelle perspektiv, og de er derfor det af de tre partier, der passer bedst indenfor én teoretisk ramme. Det er dog også det af de tre udspil, der indeholder det mest vidtgående forslag, nemlig at man, for at opnå dansk statsborgerskab, skal gifte sig med en etnisk dansker. For Dansk Folkeparti er det ikke nok, at man som ansøger eksempelvis er selvforsøgende og på den rigtige side af loven. Nej, de går skridtet videre, og kræver meget mere af ansøgeren som person, da de ønsker at kunne kontrollere, ikke bare folks religiøse baggrund, men også deres familiesammensætning. Derfor positionerer deres forslag sig i udpræget grad under det kulturelle medborgerskabsperspektiv.

Konklusion

Dette afsnit har til formål at besvare specialets problemformulering. Da specialets undersøgelse hviler på tre delanalyser, besvares problemformuleringen ved hjælp af en sammenfatning af konklusionerne på disse.

Mit overordnede emne, har været indvandreres ret til statsborgerskab, og min problemstilling har afgrænset sig til kun at omhandle de skærpende forslag på området. Derudover jeg specialets afgrænset sig til, kun at undersøge begrundelserne og logikkerne bag tre partiers forslag, henholdsvis Socialdemokratiets, Venstres og Dansk Folkepartis.

Første delanalyse, er som sagt udarbejdet på baggrund af en argumentationsanalyse, nærmere bestemt Toulmins argumentationsmodel. Jeg har forsøgt, at finde frem til elementerne i et argument, som i følge Toulmin altid består af påstand, belæg og hjemmel. Jeg kan ud fra første delanalyse konkludere, at alle tre partiers argumenter kan skilles ad, i disse tre elementer. Som jeg også har beskrevet i specialets metodeafsnit, er elementet hjemmel, der fungerer som bindeleddet mellem påstand og belæg, ofte implicit, og noget de fleste kan blive enige om. For at finde frem til argumenternes hjemmel, har jeg derfor været nødt til at bruge min hermeneutiske for-forståelse, vedrørende de tre partiers politikker. Når man benytter sin egen for-forståelse i en analytisk sammenhæng, er det dog vigtigt at være opmærksom på dette. Min for-forståelse er en subjektiv størrelse, og kan derfor ikke regnes for den endegyldige sandhed. Jeg er altså ikke kommet frem til argumenternes hjemmel ved hjælp af et eksempelvis medborgerskabsteoretisk synspunkt. Det kan konkluderes ud fra specialets første delanalyse, at Socialdemokratiets argumenter i høj grad omhandler kriminalitet, og hvordan kriminalitet er et udtryk for disrespect over for det danske samfund. Derudover har de i deres argumentations fokus på velfærdsstaten og dens overlevelse. Venstres argumenter omhandler i høj grad de danske værdier. Venstre sætter fokus på, at indvandrere der ønsker at opnå det danske statsborgerskab må forventes at tage de danske værdier til sig. De har et specielt stort fokus på de demokratiske værdier, hvilket også kommer til udtryk i deres konkrete forslag omkring såkaldte demokratisamtaler.

Dansk Folkepartis argumenter omhandler ligesom Venstres også de danske

værdier, men her er fokus flyttet over på de kristne værdier. I særdeleshed fylder islam meget i deres argumentering, hvor de i flere tilfælde benytter de store forskelle på kristne og muslimer som argument for deres forslag.

En ting alle tre partier er fælles om i deres argumentation er, at de alle i en eller anden udstrækning, har et argument der går på, at skærpelse af lovgivningen er nødvendig, for at opretholde det Danmark vi kender. Selvom partierne har nogle forskellige fokusområder, kan det på baggrund af delanalyse 1 konkluderes, at frygten for, at det danske samfund skal ændre karakter, er en begrundelse alle tre partier ligger bag deres forslag.

Anden delanalyse omhandler de tre partiers brug af narrativer i deres argumentation. Narrativer er med til, at påvirke menneskers opfattelse af et bestemt emne, i og med, at fortællinger er meningsskabende. Igen gør alle tre partier brug af narrativer i deres argumentation, og de narrative fortællinger jeg har analyseret mig frem til, har i høj grad været en fortælling om partiernes syn diverse emner, som eksempelvis kriminalitet, danske værdier og det demokratiske folkestyre. Disse narrative fortællinger, er derfor med til at farve modtageren. Hvad jeg har kunne konkludere ud fra specialets anden delanalyse er, at de tre partier bruger de narrative fortællinger på forskellige måder. Socialdemokratiet bruger blandt andet den narrative fortælling, til at fremstille Danmark, det danske samfund, og vores velfærdsstat skabt på et grundlag om gensidighed. Dette er med til at fortælle os noget om logikken og rationalerne bag Socialdemokratiets forslag, der i høj grad handler om at sikre velfærdsstaten.

Ligesom i delanalyse 1, handler Venstres narrative fortællinger også i høj grad om de danske værdier. Derudover udtrykker de også deres holdninger og livssyn igennem narrativer. Nogle af Dansk Folkepartis narrative fortællinger, adskiller sig en hel del fra specielt Socialdemokratiets. I stedet for at bruge den narrative fortælling til at skabe en glansbillede lignende fortælling om Danmark, får man næsten fornemmelsen af, at det forsøger at skabe et fjendebillede omkring muslimer. Fælles for alle tre partier er dog, at de ligesom i første delanalyse bruger narrative argumenter, til at understrege vigtigheden af ændringer på området. Derudover kan jeg ud fra anden delanalyse konkludere, at mange af de argumenter jeg fandt frem til i første delanalyse, går igen i de narrative fortællinger.

Tredje delanalyse forsøger at sætte de tre partiers forslag ind i en medborgerskabsteoretisk kontekst. Dette valg er taget, da medborgerskabsteorien kan være med til, at forklare hvilke rationaler, der ligger bag de tre partiers forslag. Jeg har i denne del af undersøgelsen, analyseret dokumenterne for udtalelser og indikatorer, der peger i retning af en de tre valgte medborgerskabsperspektiver. Jeg kan på baggrund af denne analyse konkludere, at Socialdemokratiets forslag og argumentation derfor, som det eneste parti, har alle tre tilgange repræsenteret. Jeg finder denne observation interessant, og måske det kan forklares med, at jeg igen her bruger min hermeneutiske for-forståelse omkring partiets politiske ståsted. Denne for-forståelse går på, at Socialdemokratiet igennem en længere periode er rykket mere og mere til højre, og har fået en nærmest "lilla" politik på flere områder. Inden jeg startede mine undersøgelser, havde jeg nok en forestilling om, at Socialdemokratiets krav til statsborgerskabet ville være noget mere lempelige. Det skal dog siges, at selvom alle tre medborgerskabsteoretiske perspektiver er repræsenteret hos Socialdemokratiet, vil jeg placere Socialdemokratiets forslag et sted imellem det sociale/velfærdsstatslige og det aktivistiske perspektiv. Det vil altså sige, at nogle af de styrende logikker bag deres forslag i høj grad handler om at sikre velfærdsstaen, ved hjælp af gensidighed borgerne i mellem.

Venstres forslag handler i store træk om, at nye statsborgere skal tage de danske værdier til sig. Derfor har jeg qua min delkonklusion valgt, at placere dem et sted mellem det velfærdsstatslige og det kulturelle medborgerskab, da værdierne både er af kulturel og af velfærdsstatslige karakter.

Dansk Folkeparti har været det letteste parti, for mig at placere. De har overvejende flest lighedstræk med Mouritsens kulturelt tonede medborgerskab, der omhandler det kultuelt tonede medborgerskab.

Jeg må altså konkludere, at der ses en sammenhæng mellem mine tre analyser, der hver især bidrager med forskellige tolkninger af de tre partiers begrundelser for forslagene.

Det er vigtigt at have med i sine overvejelser, at nærværende speciale er inspireret af to videnskabsteoretiske retninger, der begge ser viden som være en subjektiv størrelse. Dette bevirker, at jeg altså ikke kan hævde, at mine tolkninger skal ses som videnskabelige sanheder. Dette skyldes i høj grad det socialkonstruktivistiske

perspektiv, der siger, at jeg forstår viden som en social konstrueret størrelse. Derfor kan mine fortolkninger altså ikke bruges som generaliserende viden, eller overføres til andre områder.

Perspektivering

Jeg har indledningsvist nævnt, at specialets emne er højaktuelt, og at der derfor må tages forbehold for eventuelle ændringer. I slutningen af april 2021, indgik regeringen sammen med Venstre, Konservative og Liberal alliance en ny aftale om indfødsret (Udlændinge- og integrationsministeriet, 2021). Med denne nye aftale, skærpes kravene til indfødsret på flere områder. Blandt andet er Socialdemokratiets forslag om at gøre statsborgerskabet betinget af eventuelle kriminelle handlinger blevet vedtaget. Dette betyder i praksis fremover, at personer der er idømt en betinget eller ubetinget fængselsstraf, udelukkes fra at få dansk statsborgerskab. Derudover indføres der, qua Venstres forslag, fem nye spørgsmål til indfødsretsprøven. Dette er begrundet med Venstres hovedargument, at nye danske statsborgere, forventes at tage de danske værdier til sig.

Litteraturliste

- Andersen, J. G. (2004). *Et ganske levende demokrati*. Aarhus N: Aarhus Universitetsforlag.
- Boje, T. P. (2017). *Civilsamfund, medborgerskab og deltagelse* (1. ed.). København K: Hans Reitzels Forlag.
- Ersbøll, E. (2008). *Dansk indfødsret i international og historisk beslygning* (1 ed.). København Ø: Jurist- og økonomforbundets Forlag.
- Jernø, M. L. (2014). *Videnskabsteori for praktikere: Kvalitative og kvantitative metoder*. København: Hans Reitzels forlag.
- Jørgensen, C., & Onsberg, M. (2008). *Praktisk argumentation* (3 ed.). Valby: Nyt Teknisk Forlag.
- Larsen, S. H. (2015). Socialkonstruktivisme som forskningsmetode. In T. Presskorn-Thygesen, H. Fredslund, P. Darmer, S. H. Larsen, K. K. Jeppesen, C. Frankel, . . . P. Bramming, & C. Nygaard (Ed.), *Samfundsvidenskabelige analysemetoder* (pp. 121-142). Frederiksberg C: Samfundslitteratur.
- Lessenich, S. (2011). Constructing the Socialized Self. Mobilization and Control in the "Active Society". In T. & Group (Ed.), *Governmentality: Current Issues and Future Challenges* (pp. 304-319).
- Lynggaard, K. (2015). Dokumentanalyse. In S. Brinkmann, & L. Tanggaard, *Kvalitative Metoder* (pp. 153-167). København: Hans Reitzels Forlag.
- Mouritsen, P. (2012). The resilience of citizenship traditions: Civic integration in Germany, Great Britain and Denmark. *Ethnicities* 13(1), 86-109.
- Mouritsen, P. (2015). *En plads i verden: Det moderne medborgerskab*. København: Gyldendal.
- Nygaard, C. (2015). Introduktion til samfundsvidenskabelig analysemetode. In T. Presskorn-Thygesen, H. Fredslund, P. Darmer, S. H. Larsen, K. K. Jeppesen, C. Frankel, . . . P. Bramming, & C. Nygaard (Ed.), *Samfundsvidenskabelige analysemetoder* (2 ed., pp. 9-14). Frederiksberg C: Samfundslitteratur.
- Phillips, L. (2015). Diskursanalyse. In S. Brinkmann, & L. Tanggaard, *Kvalitative Metoder* (pp. 297-320). København: Hans Reitzels Forlag.
- Presskorn-Thygesen, T. (2015). Samfundsvidenskabelige paradigmer - fire grundlæggende metodiske tendenser i moderne samfundsvidenskab. In T. Presskorn-Thygesen, H. Fredslund, P. Darmer, S. H. Larsen, K. K. Jeppesen, C. Frankel, . . . P. Bramming, &

C. Nygaard (Ed.), *Samfundsvidenskabelige analysemetoder* (pp. 21-47).
Frederiksberg C: Samfundslitteratur.

Kilder til analyseobjekter:

Socialdemokratiet

- Berlingske. *Regeringen vil stramme krav til dansk statsborgerskab, og tage pas fra bandekriminelle*. Hentet 9. Februar, 2021 fra <https://www.berlingske.dk/politik/regeringen-vil-stramme-krav-til-at-faa-dansk-statsborgerskab-og-tage-pas>
- Statsministeriet. *Var det ikke for de internationale konventioner, vill vi gøre tildelt statsborgerskab betinget*. Hentet 9. Februar, 2021 fra <https://www.stm.dk/statsministeren/indlaeg/var-det-ikke-for-de-internationale-konventioner-ville-vi-goere-tildelt-statsborgerskab-betinget/>

Venstre

- Berlingske. *Venstre vil holde "demokratisamtaler" inden man får statsborgerskab. "Det er ikke nok bare at være hård over for cykeltyven"*. Hentet d. 10. Februar, 2021 fra <https://www.berlingske.dk/politik/venstre-vil-holde-demokratisamtaler-inden-man-faar-statsborgerskab-det-er>
- Venstre. *V-udspil. Indvandrere skal tage danske værdier til sig*. Hentet 10. Februar, 2021 fra <https://www.venstre.dk/nyheder/v-udspil-udlaendinge-skal-tage-danske-vaerdier-til-sig>

Dansk Folkeparti:

- Berlingske. *Thulesen Dahl til muslimer: Gift dig dansk, eller drop drømmen om statsborgerskab*. Hentet 7. Februar, 2021 fra <https://www.berlingske.dk/politik/thulesen-dahl-til-muslimer-gift-dig-dansk-eller-drop-droemmen-om-at-faa>
- Jyllands-Posten. *Dansk Folkeparti vil have muslimer frem i lyset: Nye statsborgeres religion skal stå i lov*. Hentet 29. Februar, 2021 fra <https://jyllands-posten.dk/politik/ECE12783914/dansk-folkeparti-vil-have-muslimer-frem-i-lyset-nye-statsborgeres-religion-skal-staa-i-lov/>

Liste over bilag:

- Bilag 1: Kodningsdisplay 1
- Bilag 2: Kodningsdisplay 2
- Bilag 3: Kodningsdisplay 3
- Bilag 4: Kodningsdisplay 4
- Bilag 5: Kodningsdisplay 5
- Bilag 6: Kodningsdisplay 6